

گزیده

مؤسسه آموزشی فرهنگی

پاسخ تشریحی

آزمون سراسری سال ۱۴۰۳

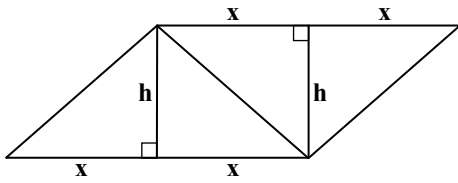
(اردیبهشت ماه ۱۴۰۳)

گروه آزمایشی علوم انسانی

(داخل کشور)

ریاضی

۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۱)

طبق گفته سؤال داریم:

$$S = S_{\text{مثلث}} + 3 \Rightarrow 2xh = \left(\frac{1}{2}xh\right) + 3 \Rightarrow 2xh - \frac{1}{2}xh = 3$$

چون سؤال گفته مربع، پس $x = h$ بوده و داریم:

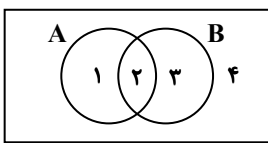
$$2x^2 - \frac{1}{2}x^2 = 3 \Rightarrow \frac{3}{2}x^2 = 3 \Rightarrow x^2 = 2 \Rightarrow x = \sqrt{2}$$

بنابراین:

$$\text{قطر مربع} = \sqrt{2}x = 2$$

۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۲)

ابتدا هر مجموعه را طبق نمودار ون مقابل، مشخص می‌کنیم:

$$\left. \begin{aligned} A' - B' &= (3, 4) - (1, 4) = 3 \\ A' - B &= (3, 4) - (2, 3) = 4 \\ B' - A' &= (1, 4) - (3, 4) = 1 \\ B' - A &= (1, 4) - (1, 2) = 4 \end{aligned} \right\} \Rightarrow C = 3, 4$$

$$\left. \begin{aligned} B' - A' &= (1, 4) - (3, 4) = 1 \\ B' - A &= (1, 4) - (1, 2) = 4 \end{aligned} \right\} \Rightarrow D = 1, 4$$

$$\Rightarrow E = 1, 3, 4 \Rightarrow E' = 2 \Rightarrow E' = A \cap B$$

۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۱)

باید مؤلفه دوم هر سه زوج مرتب با هم برابر باشد، پس:

$$k^2 - k = 2 \Rightarrow k^2 - k - 2 = 0 \Rightarrow (k - 2)(k + 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} k = -1 \\ k = 2 \end{cases}$$

$$3m - 1 = 2 \Rightarrow m = 1$$

اکنون داریم:

$$\begin{cases} k = -1 \Rightarrow f = \{(1, 2), (-1, 2), (2, 2)\} \\ k = 2 \Rightarrow f = \{(1, 2), (-1, 2), (2, 2)\} \end{cases} \Rightarrow (1) \times (-1) \times (2) = -2$$

۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۲)

دقت کنید که طبق تعریف جزء صحیح $[x] \geq 0$ به معنی $x > 0$ و $[x] < 0$ به معنی $x < 0$ است، پس با این حال داریم:

$$f(x) = \begin{cases} |x| \text{sign}(-x) & x \geq 0 \\ 2 - \text{sign}(-x) & x < 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} f\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{1}{2} \times (-1) = -\frac{1}{2} \\ f\left(-\frac{1}{2}\right) = 2 - 1 = 1 \end{cases} \Rightarrow 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۳)

طبق اطلاعات مسئله داریم:

$$f(-2) = 3 \Rightarrow 2m - h = 3 \Rightarrow m = \frac{h+3}{2} \quad (1)$$

$$f\left(-\frac{5}{4}\right) = \frac{5}{4}m - h \xrightarrow{(1)} \frac{5}{4} \times \left(\frac{h+3}{2}\right) - h$$

$$g(-2) = 3 \Rightarrow -2a + h = 3 \Rightarrow a = \frac{h-3}{2} \quad (2)$$

$$g(-5) = -5a + h \xrightarrow{(2)} -5\left(\frac{h-3}{2}\right) + h$$

چون سؤال گفته $f\left(-\frac{5}{4}\right) = g(-5)$ ، پس:

$$\frac{5}{8}(h+3) - h = -\frac{5}{2}(h-3) + h \Rightarrow 5h + 15 - 8h = -2.5h + 6 + 8h \Rightarrow \boxed{h = 5}$$

بنابراین:

$$(1) \Rightarrow m = 4$$

$$(2) \Rightarrow a = 1 \Rightarrow \frac{m}{a} = \frac{4}{1} = 4$$

۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۲، درس ۳)

ابتدا دامنه تابع خواسته شده را به دست می آوریم:

$$D_{\frac{f}{f \times g}} = D_f \cap D_g - \{x | f(x) \times g(x) = 0\} = \{1, \sqrt{2}, \sqrt{3}, 2, \sqrt{5}\} \cap \{3, \sqrt{2}, -3, \sqrt{5}, \sqrt{3}\} - \{0\} = \{\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}\}$$

اکنون در این دامنه داریم:

$$f \times g = \{(\sqrt{2}, 2)(\sqrt{3}, -6)(\sqrt{5}, -3)\}$$

$$\frac{f}{f \times g} = \{(\sqrt{2}, -1)(\sqrt{3}, \frac{1}{6})(\sqrt{5}, -\frac{1}{3})\}$$

۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۳، درس ۱)

ریشه های معادله را به صورت α و β در نظر می گیریم، داریم:

$$(\sqrt{3})^2 = \alpha\beta = \frac{m^2 - 4}{m} \Rightarrow m^2 - 4 = 3m \Rightarrow m^2 - 3m - 4 = 0 \Rightarrow (m-4)(m+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = -1 \\ m = 4 \end{cases}$$

$$m = -1 \Rightarrow -x^2 - 4x - 3 = 0 \Rightarrow \Delta > 0$$

$$m = 4 \Rightarrow 4x^2 - 4x + 12 = 0 \Rightarrow \Delta < 0 \text{ ق.ق.}$$

$$\alpha + \beta = \frac{4}{m} = -4 \text{ مجموع ریشه ها}$$

۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۳)

فرض می کنیم n نفر در مهمانی باشند، پس سهم هر نفر از کیک برابر با $\frac{1}{n}$ بوده است. پس از ترک ۴ نفر، تعداد حاضرین $n-4$ نفر شده و خواهیم داشت:

$$\frac{1}{n-4} = \frac{1}{n} + \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{1}{n-4} = \frac{3+n}{3n} \Rightarrow n^2 - n - 12 = 3n \Rightarrow n^2 - 4n - 12 = 0 \Rightarrow (n-6)(n+2) = 0 \xrightarrow{n>0} n = 6$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2} \text{ (نصف کیک)} = \frac{1}{12}$$

۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۱ (درس ۳، فصل ۳)

چون سؤال گفته عدد مورد نظر فقط از همان عدد کوچک تر باشد، پس تنها حالت این است که عدد ۸ را با ۷ جایگزین کنیم که در این حالت میانگین برابر است با:

$$\left\{ \begin{array}{l} 2, 4, 6, 8 \\ \downarrow \\ 2, 4, 6, 7 \end{array} \right. \Rightarrow \bar{x} = \frac{19}{4} = 4.75$$

۱۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۴، درس ۱)

اگر زاویه مربوط به شهر «ج» در نمودار را دایره ای α فرض کنیم، طبق نمودار داده شده، داریم:

$$\frac{35}{25 + 13 + 25 + 42 + 20 + 25} = \frac{\alpha}{360} \Rightarrow \alpha = 78 / 75$$

۱۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۳)

$$\bar{x} = \frac{3}{2}a, \sigma = \frac{1}{4}\bar{x} = \frac{3}{8}a \Rightarrow \frac{5}{6}b - \frac{3}{2}a = \frac{3}{8}a \Rightarrow \frac{5}{6}b = \frac{15}{8}a \Rightarrow b = \frac{9}{4}a \Rightarrow \bar{x} = \frac{6 + 12 + a + \frac{a}{2} + \frac{9}{4}a}{5} = \frac{3}{2}a$$

$$\Rightarrow a = \frac{24}{5} \Rightarrow \sigma = \frac{3}{8}a = \frac{3}{8} \times \frac{24}{5} = \frac{9}{5} = 1.8$$

۱۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۱، درس ۱)

تک تک گزینه ها را بررسی می کنیم:

۱) $(\sim q \Rightarrow \sim p) \wedge r \equiv (T \Rightarrow F) \wedge r \equiv F \wedge r \equiv F$

۲) $(p \Rightarrow (q \wedge q)) \wedge r \equiv (T \Rightarrow (T \wedge F)) \wedge r \equiv (T \Rightarrow F) \wedge r \equiv F \wedge r \equiv F$

۳) $(q \Rightarrow (p \wedge q)) \wedge r \equiv (F \Rightarrow (T \wedge F)) \wedge r \equiv (F \Rightarrow F) \wedge r \equiv T \wedge r \equiv r$

۴) $(p \Rightarrow q) \wedge r \equiv (T \Rightarrow F) \wedge r \equiv F \wedge r \equiv F$

بنابراین گزینه ۳ پاسخ است.

۱۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۲ (فصل ۳، درس ۱)

فرض می‌کنیم درصد تورم این شاخص، هر سال نسبت به سال قبل، x درصد باشد، پس داریم:

$$\begin{array}{ccc} \text{شاخص سال ۹۶} & \text{شاخص سال ۹۵} & \text{شاخص سال ۹۴} \\ \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ x(1 + \frac{x}{100}) & x(1 + \frac{x}{100}) & \end{array}$$

$$(1 + \frac{x}{100})^2 = \frac{144}{100} = (1.2)^2 \Rightarrow \frac{x}{100} = 0.2 \Rightarrow x = 20 \text{ درصد}$$

۱۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

باید تابع سود را برابر صفر قرار دهیم، داریم:

$$P(x) = 0 \Rightarrow -x^2 - 540x + 112000 = 0 \Rightarrow x^2 + 540x - 112000 = 0 \Rightarrow (x - 160)(x + 700) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{قق } x = 160 \\ \text{غقق } x = -700 \end{cases}$$

۱۵- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۱، درس ۱)

برای اینکه عدد نوشته شده فرد بوده و مضرب ۵ نباشد می‌بایست رقم یکان آن یکی از اعداد ۱ یا ۷ باشد، پس داریم:

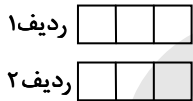
$$\frac{4}{1,7} = 32 \text{ به جز صفر و یکان}$$

۱۶- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۱، درس ۲)

	جایگشت باقی‌کتاب‌ها	جایگشت دو کتاب ریاضی و ادبیات	جایگشت دو کتاب انتخاب یکی از دو ردیف	
	↑	↑	↑	
	۴!	۴ ×	۲ ×	

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4! \times 4 \times 2}{6!} = \frac{4}{15}$$

۱۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۲، درس ۱)

با جای‌گذاری $n = 3$ در دنباله a_n و $n = 4$ در دنباله b_n ، داریم:

$$b_4 = \frac{9}{5}, a_3 = \frac{1}{10} \Rightarrow b_4 - a_3 = \frac{9}{5} - \frac{1}{10} = \frac{17}{10} = 1.7$$

۱۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۲، درس ۲)

اطلاعات مسئله را به زبان ریاضی بازنویسی می‌کنیم و داریم:

$$a_3 + a_{28} = a_5 + 61 \Rightarrow a_1 + 27d + a_1 + 27d = a_1 + 4d + 61 \Rightarrow a_1 + 25d = 61 = a_{26}$$

۱۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۳، درس ۱)

با استفاده از اطلاعات سؤال، داریم:

$$a_1 = 1458, r = \frac{1}{3}, a_n = a_1 r^{n-1} = 2 \Rightarrow 1458 \times (\frac{1}{3})^{n-1} = 2 \Rightarrow (\frac{1}{3})^{n-1} = \frac{1}{729} = (\frac{1}{3})^6 \Rightarrow n-1 = 6 \Rightarrow n = 7$$

۲۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * ریاضی و آمار ۳ (فصل ۳، درس ۲)

با تجزیه اعداد صورت و مخرج و با استفاده از خواص توان، داریم:

$$\frac{(2x)^5 \times 2^3 \times 5^2}{5^3 \times 2^2 \times 5^2} = 2^x \Rightarrow (2x)^5 = 5^5 \Rightarrow 2x = 5 \Rightarrow x = 2.5$$

ادبیات افتصاصی

۲۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۱ (درس‌های ۴ و ۷)

این گزینه از متن کتاب درسی درباره شاهنامه ابومنصور انتخاب شده است و مربوط به نثر سامانی است.

۲۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۱)

جمع بستن کلمات «روباه- خرگوش» با «ان» از ویژگی‌های کلیله و دمنه است که در این بیت آمده است.

استفاده از «روبه‌بازی» نکته برجسته شعر عطار بود که در موضوع «ترکیب‌سازی» بیان شده بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: فقط ترکیب‌سازی «حیله‌ساز» مشاهده می‌شود.

گزینه ۳: فقط ترکیب‌سازی «روبه‌بازی» دیده می‌شود.

گزینه ۴: هیچ‌کدام از ویژگی‌های مذکور در کتاب دیده نمی‌شود. (احتمالاً طراح کنکور می‌خواسته نکته «نه‌انگارد» و جداسازی نشانه منفی‌ساز را

بدهد، اما ویراستار سؤالات به اشتباه، این کلمه را تغییر داده و «ینگارد» نوشته که ویژگی خاصی ندارد.)

- ۲۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۴)
شاعران دربار غزنوی شامل «عنصری، فرخی، منوچهری» می‌شود. این سؤال با کمی دقت و استفاده از درس ۱۰ دهم نیز قابل حل است، زیرا در آنجا ذکر شده که ناصر خسرو از دربار پادشاهان دوری می‌کرده است.
- ۲۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱۰)
این ویژگی (معنی‌گرایی) ویژگی فکری است و به همین سادگی تست قابل حل است.
نکته: منظور سؤال از سبک قرن یازدهم و دوازدهم «سبک هندی» است که بهتر بود مطابق کتاب درسی بگوید سبک قرن «دهم و یازدهم».
- ۲۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۷)
الف: مکتب وقوع برای قرن «دهم» است.
ب: درست است.
ج: فضایی هند از سرودن شعر و تألیف کتاب به زبان فارسی استقبال «می‌کردند».
د: این توضیح درباره «صائب» است، نه بیدل.
ه: درست است.
- ۲۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱۰)
بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: جمله بندی ویژگی «زبانی» است - مخاطب ویژگی «فکری» است.
گزینه ۲: لحن ویژگی «فکری» است - گرایش به نماد ویژگی «ادبی» است. (این گزینه هر دو ویژگی ادبی و فکری معاصر را دارد)
گزینه ۳: قالب‌ها ویژگی «ادبی» است - تفکر شاعر در سبک معاصر زمینی است، پس این مورد «غلط» است.
گزینه ۴: مدح و ذم ویژگی «فکری» است. - نوع معشوق نیز ویژگی «فکری» است.
- ۲۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۷)
نثر در دوره انقلاب اسلامی به‌ویژه در داستان‌نویسی ادامه می‌یابد و مضمون‌های اجتماعی و فلسفی مورد توجه نویسندگان قرار می‌گیرد. برخلاف شعر در داستان‌نویسی دهه شصت، جایگاه نسل جوان کمرنگ‌تر است. در این دوره نویسندگانی چون احمد محمود با رمان «زمین سوخته» و اسماعیل فصیح با رمان «زمستان ۶۲» را می‌توان نام برد. (آینه‌های دردار اثر هوشنگ گلشیری است)
- ۲۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۷)
■ درباره محمدرضا سرشار یا همان رضا رهگذر
■ درباره علی مؤذنی
■ درباره سید مهدی شجاعی
■ درباره موسوی گرمارودی
- ۲۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)
مشخص نیست طراح کنکور دقیقاً چه نکته‌ای را به نادرست (!) در نظر داشته است، که پاسخ این سؤال را گزینه ۴ در نظر گرفته است. پاسخ واضحاً گزینه ۳ می‌باشد. در ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ تشبیه بلیغ مشاهده می‌شود، اما در بیت گزینه ۳ تشبیه گسترده با ادات «گون» دیده می‌شود.
بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: بازار جان: اضافه تشبیهی و تشبیه بلیغ - خنده او از کان (معدن) برتر است: تشبیه برتری که نوع آن در کتاب ذکر نشده است. اما وجه شبه و ادات آن ذکر نشده پس بلیغ به حساب می‌آید.
گزینه ۲: مرغ همت: اضافه تشبیهی، تشبیه بلیغ اضافی
گزینه ۳: روی گندم‌گون: چهره مانند گندم، تشبیه گسترده با ادات.
گزینه ۴: لاله‌رو: تشبیه بلیغ درون‌واژه‌ای - یار من برگریزان دل است: تشبیه بلیغ اسنادی - یار من بهار نظر است: تشبیه بلیغ اسنادی.
- ۳۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۹)
بررسی گزینه‌ها:
گزینه ۱: گوهر: استعاره مصرحه از اشک - چشم من گوهر زاد (زایید): استعاره مکنیه و تشخیص - دست اشک: اضافه استعاری و تشخیص - پای غم: اضافه استعاری و تشخیص (۴ مورد)
گزینه ۲: بتان: استعاره مصرحه از زیبارویان - قبله: استعاره مصرحه از ابروی یاران - این خانه: استعاره مصرحه از دل (۳ مورد)
گزینه ۳: غنچه دلگیر ما: استعاره مصرحه از دهان - ای نسیم عافیت: تشخیص (۲ مورد)
گزینه ۴: ای خم: تشخیص - تاک زنجیر پاره کرد: تشخیص (۲ مورد)
- ۳۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی (جامع)
گزینه ۲: جناس: روی و موی - لف و نشر «روی و موی - صبح و شام» - تشبیه: روی به صبح و موی به شام - تضاد: صبح و شام
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: تضاد ندارد - جناس: زور و زار - لف و نشر «زلف و ابرو - این می‌کشد و آن می‌کشد» - تشبیه: کمند زلف و کمان ابرو
گزینه ۳: جناس ندارد - لف و نشر «خط سبز و بناگوش - شام سیاه و سحر» - تشبیه: خط سبز به شام سیاه و بناگوش به سحر - تضاد: شام سیاه و سحر
گزینه ۴: تضاد ندارد - جناس: زر و زرد - لف و نشر «چهره زرد من و روی یار - زر و سیم» - تشبیه چهره زرد به زر و چهره یار به سیم و زلف یار به طرار

۳۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

آرایه‌های مهم صورت سؤال:

اسلوب معادله (مصراع دوم مثالی برای مصراع اول است)

تشخیص: پسته که دهان را باز می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشخیص ندارد. (اسلوب معادله آن نیز محل اشکال است و می‌توان گفت ندارد، زیرا هیچ مصراع مثالی برای توضیح یک نکته نیست. هر

دو مصراع توصیفی عاشقانه است که به صورت استعاری بیان شده.)

گزینه ۲: اسلوب معادله ندارد (هر دو مصراع درباره خود شاعر است و هیچ کدام یک مثال کلی و مستقل نیست) - تشخیص نیز ندارد.

گزینه ۳: اسلوب معادله ندارد (مصراع دوم ادامه مصراع اول است) - تشخیص دارد.

گزینه ۴: اسلوب معادله دارد (مصراع دوم مثالی برای مصراع اول است) - تشخیص دارد (رشته با سوزن دشمن است - سوزن چشم دارد).

۳۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

این بیت «ایهام - لف و نشر» ندارد.

صحرای عدم: تشبیه

خون هستی: اضافه استعاری، استعاره مکنیه و تشخیص - شمع مانند انسان فرض شده است: استعاره مکنیه و تشخیص

بر - سر: جناس

عدم - هستی: تضاد

۳۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

(الف) مجاز: پای مجاز از توان حرکت - ایهام: بی‌پایان: (۱) افراد بدون پا (۲) بدون سرانجام

(ب) استعاره: شمع تشخیص دارد - حسن تعلیل: دلیل سوختن شمع این است که دوست دارد بدن خود را از بین ببرد تا همه وجودش فقط جان باشد.

(ج) اسلوب معادله دارد (مصراع دوم مثالی برای نکته مصراع اول است) - اغراق ندارد.

(د) جناس: کوی و گوی - استعاره مصرحه ندارد.

۳۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی (درس ۲)، علوم و فنون ادبی (درس ۳) (درس ۹)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: تشبیه‌ها: تو به جبهه ماه هستی - مهرویان (چهره‌ها مانند ماه) - تو به طلعت شاه هستی / ایهام ندارد.

گزینه ۲: تشبیه‌ها: میدان ملامت - تو گوی شدی - ایوان سلامت / ایهام ندارد.

گزینه ۳: تشبیه‌ها: چشمه خورشید - خورشید رویش - زنجیر موی / ایهام: بی‌تاب: (۱) بی‌قرار (۲) بی‌نور

گزینه ۴: تشبیه‌ها: من همچو چنگ - من چو نی (۲ تشبیه دارد) / ایهام: یک نفسی بنواز: (۱) با یک فوت نی را می‌نوازی (۲) یک لحظه مرا نوازش کن.

۳۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

طراح محترم کنکور به این نکته توجه نداشته است که در بیت «ه»، «عقیق و کمند» مجاز به علاقه شباهت به حساب نمی‌آید، زیرا در مصراع دوم طرف دیگر تشبیه آمده است و نمی‌توان استعاره مصرحه یا مجاز در نظر گرفت و به عبارتی در معنای خودشان آمده‌اند. پاسخ صحیح گزینه ۴ است.

جناس: «ب: بینم - چینم» و «ج: بر - در - سر» و «ه: آبدار - تابدار» (همه گزینه‌ها درست است)

تشبیه گسترده: «د: سیل آتشین» «ب: ندارد» «الف: همچو کمان خمیدیم» (رد گزینه ۳)

مجاز: «ه: ندارد» «الف: ندارد» «د: خاک مجاز از زمین» (رد گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳)

موازنه: «ب: دارد» «ج: دارد» «ه: ندارد» (رد گزینه ۳)

متناقض‌نما: «ج: خورشید سایه‌بان باشد» «د: سیل آتشین» «الف: ندارد» (رد گزینه ۱)

۳۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

تنها قافیۀ بیت ۴ نادرست است: «رویی است پروانه چنین باشد» ردیف است، کلمات «سوخته و شیفته» قافیه نمی‌شوند، زیرا «ه» الحاقی است و «سوخت-شیفت» فقط در حرف «ت» مشترک هستند که کافی نیست.

ابیات گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ همگی به دو شکل هجابندی می‌شوند (همگی با مفعول = -- ل شروع شده‌اند).

۳۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۱۱)

همان طور که پیش‌بینی می‌شد، طراح کنکور دقت کافی به مورد خاص در این سؤال را نداشته است و روال کنکور در سنوات اخیر را نیز رعایت نکرده است. پاسخ درست، گزینه ۲ می‌باشد.

تشریح ابیات به ترتیب:

■ مینو نهند/ نیکو دهند: ذوقافیتین است // «سند» الحاقی است.

■ از حق آگاه نیست/ به حق راه نیست: ذوقافیتین است (معنای نیست متفاوت است: ۱) اسنادی ۲) وجود ندارد // «آگاه-راه» الحاقی ندارند.

■ تابد مهی/ یابد رهی: ذوقافیتین است // «مهی و رهی» الحاقی دارند «ی»

■ دست راست/ دست راست: ذوقافیتین نیست (هر دو دست به یک معناست و یکی کسره دارد) // الحاقی ندارد.

■ ای ارکانیان/ پاکی روحانیان: ذوقافیتین نیست (قافیه پشت سری خراب است و «ی» قافیه نمی‌شود) // «ارکانیان و روحانیان» الحاقی دارند (یان).

مورد دوم ذوقافیتین حساب نشده است، اما سابقه کنکور این گونه بوده که معانی مختلف «است» یا «نیست» را قافیه درست حساب می‌کرده است. طبق کنکورهای گذشته باید پاسخ گزینه ۲ می‌بود.

۳۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۲)

با تقطیع ۴ هجای اول گزینه‌ها (مستفعل یا مستفعل) می‌توان به راحتی به پاسخ درست رسید. اما وزن‌های همه مصراع‌ها:

الف) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع

ب) مستفعل فاعلات مستفعل فع (این وزن با «مستفعل مستفعل مستفعل فع» برابر است، هر دو وزن رباعی هستند، که متاسفانه در کتاب درسی این نکته ذکر نشده)

ج) مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن فعلهن

د) مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن مفاعلهن

ه) مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع

و) مستفعل مستفعل مفعولن فع (همان وزن مستفعل مستفعل مستفعل فع است که ابدال گرفته است)

۴۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۲)

سؤال با تقطیع ساده ابتدای گزینه‌ها قابل حل است.

گزینه ۴ و صورت سؤال با هجای کوتاه شروع می‌شوند، اما سایر گزینه‌ها با هجای بلند آغاز می‌شوند.

وزن صورت سؤال و گزینه ۴: مفاعلهن فاعلاتن مفاعل فعلهن

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل = مفعول فاعلات مفاعلهن فاعلهن

گزینه ۲: مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل = مفعول مفاعلهن مفاعلهن فاعلهن

گزینه ۳: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلهن

۴۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس‌های ۵ و ۸)

نا	ل	ی	خا	قا	نی	ا	گر	دا	د	س	تان	ش	دز	ف	لک
----	---	---	----	----	----	---	----	----	---	---	-----	---	----	---	----

-	U	-	-	-	X	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

↓

حذف همزه

↓

تغییر کمیت

قلب (باید مفاعلهن می‌آمد)

۴۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۳ (درس‌های ۵ و ۸)

وزن اشعار همگی «مستفعل مستفعل مستفعل فع» است.

در این ابیات «قلب» مشاهده نمی‌شود و گزینه‌های ۱ و ۲ حذف می‌شوند.

در مصراع‌های ۱، ۲ و ۴ ابدال استفاده شده که سه‌بار است، هر سه به شکل «مستفعل مستفعل مفعولن فع» است.

تغییر کمیت مصوت‌ها دوبار استفاده شده است: مصراع ۱) کسره انتهای «غم» بلند می‌شود. مصراع ۳) مصوت بلند «ی» در کلمه «برخی» کوتاه می‌شود.

۴۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱۱)

وزن این بیت «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» به شکل همسان دولختی است که به صورت «مفعول مفاعلهن مفعول مفاعلهن» نیز جدا می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن (فقط به یک شکل جدا می‌شود).

گزینه ۳: مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل = مفعول فاعلات مفاعلهن فاعلهن (ناهمسان است)

گزینه ۴: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

۴۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۱۱)

- مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن (هزج مثنیٰ سالم) ✓
- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل مثنیٰ سالم) *
- فاعلاتن مفاعیلن فعلن (اسم در کتاب نیست) *
- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنیٰ محذوف) *
- فعولن فعولن فعولن (مقارِب مثنیٰ سالم) ✓
- مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (هزج مسدس محذوف) ✓

۴۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی (ترکیبی)

در این بیت هیچ اختیار ابدالی استفاده نشده است، همچنین ۵ بار از حذف همزه استفاده شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن هر دو «فعلاتُ فاعلاتن فعلاتُ فاعلاتن» است که دوری است.

گزینه ۳: قافیه و ردیف «کار بشکن - دیار بشکن» هستند که طبق قاعده (۲) هستند و آخرین حرف اصلی قافیه یا همان حرف روی «ر» است.

گزینه ۴: مصراع اول تضمین مصراعی از سعدی است که معروف است و در درس ۶ یازدهم نیز ذکر شده است. «سر» مجاز از فکر و نیت است - «تو آفتاب خود باش»، تشبیه است - «آفتابی» و «این دیار» استعاره مصرحه هستند.

۴۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۱)

مفهوم مشترک: تواضع و تنزل باعث می‌شود، قدر و منزلت پیدا کنیم. قطره در صورت سؤال پایین می‌آید و به مروارید تبدیل می‌شود، فواره در گزینه ۱ هم بر سر خود پا می‌گذارد و چشمه می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: شکستن خود باعث حیرت می‌شود و ارزشی ندارد.

گزینه ۳: هر کس که برخیزد و گردن‌کشی کند، سرنگون می‌شود (مفهومی مشابه صورت سؤال است، اما باید برعکس می‌گفت و از تواضع سخن می‌گفت تا قرابت می‌گرفتیم)

گزینه ۴: هر کس در فضای عشق ببازد، برنده است (صورت سؤال تعلیمی است، اما این بیت عاشقانه است).

۴۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۳)

الف) باد صبا مانند یک خیاط بر اندام گل، قبای رنگین دوخت.

ب) باد صبا مانند یک خیاط، بسی لباس‌های نو آورد و برید و دوخت، در هنگام نوروز.

ج) به دست یک معشوق زیبارو، به چنگ یک معشوق خوش‌چهره (مفهوم خاصی برداشت نمی‌شود)

د) درآعه (نوعی لباس) سبزرنگ بر دوش بید مجنون انداخته شد و سبز شد.

ه) او خواست که باغ را غارت کند و لباس‌های خدایی را از باغ بگیرد (شروع پاییز)

۴۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۹)

صورت سؤال خودستایی حافظ است که می‌گوید از وقتی که آرایش سخن شروع شده است، هیچ‌کس مثل حافظ معانی را در شعر نیاورده است. در گزینه ۱ نیز خاقانی می‌گوید هیچ‌کس مانند او شعر نمی‌گوید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: سخن ابن‌یمین اگرچه خیلی خوب است، اما در مقابل گوش تو ضعیف و نازیباست.

گزینه ۳: اگر می‌خواهی که در دل زیبارویان جا خوش کنی، باید از قلم صائب کمک بخواهی. (شاعر نگفته از همه برتر است)

گزینه ۴: سخنان ابن‌یمین را گوش کن چون مانند گوشواره‌های موزون و زیباست. (نگفته من بهتر از بقیه هستم)

۴۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * علوم و فنون ادبی ۲ (درس ۱۲)

مفهوم مشترک ابیات: عفو خداوند بیش از جرم ماست.

گزینه ۴: این که من بدون تو نفس می‌کشم، گناهی است که فقط تو می‌توانی آن را ببخشی. باید در دوری معشوق مُرد.

۵۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * علوم و فنون ادبی ۳ (درس ۳)

مفهوم مشترک ابیات: عبرت گرفتن از مرگ پادشاهان و گذشتگان. حتی بزرگترین و قدرتمندترین افراد هم می‌میرند. مفهوم گزینه ۱: عاشق بالاخره به معشوق می‌رسد.

علوم اجتماعی

۵۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲

مشخصات سؤال: ساده * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۱)

هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های آن شکل می‌گیرد. این هویت هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید. یعنی هرگاه نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد پذیرفته و به رسمیت شناخته شود، هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدید می‌آید.

هویت فرهنگی تا زمانی دوام می‌آورد که عقاید و ارزش‌های مربوط به آن، مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آن‌ها مهم باشد. هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.

هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است (رد گزینه ۱) و هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد (رد گزینه ۲).

نکته: عبارت ذکر شده در گزینه ۴، مربوط به بُعد تاریخی هویت جامعه است که در درس ۱۳ کتاب پایه دهم آمده است.

۵۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲

مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۱)

■ بحران هویت فرهنگی در جایی به‌وجود می‌آید که جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

■ تأخیر در ازدواج و افزایش طلاق، نوعی تعارض فرهنگی است (رد گزینه‌های ۲ و ۳).

■ اگر اعضای جامعه انگیزه لازم و کافی برای تشکیل خانواده نداشته باشند و زندگی مجردی را بر زندگی خانوادگی ترجیح دهند، نوعی زلزل فرهنگی بروز می‌کند.

■ اگر ارزش‌های نهاد خانواده سست شود، به‌گونه‌ای که رقیب‌ها و بدیل‌های زندگی خانوادگی همانند زندگی با حیوانات، ازدواج با هم‌جنس، زندگی مشترک بدون ازدواج و... هم‌عرض خانواده شیوع پیدا کنند، به‌گونه‌ای که جهان اجتماعی نتواند در برابر آن‌ها از کیان خانواده و ارزش‌ها و هنجارهای آن دفاع کند، نهاد خانواده دچار بحران هویت می‌شود.

۵۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۵)

انسان محور		شیوه حکومت
براساس خواست و میل شخص حاکم	براساس فضیلت انسانی	تعداد حاکمان
(جامعه زورگویی) تغلبیه	(ب) (جامعه سرفرازی) کرامیه	فرد
(ج) (جامعه خوش‌گذرانی) خست	(جامعه قناعت‌گرایی) ضروریه	اقلیت
(الف) (جامعه مال‌اندوزی) یسار یا بدآله	(جامعه آزادی) جماعیه	اکثریت

۵۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جامعه‌شناسی ۲ (درس‌های ۲ و ۱۱)

■ در سال ۱۹۸۹ م. سازمان ملل با طرح «پیمان باسل» تلاش کرد تا از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر جلوگیری کند (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴).

■ پذیرش تفاوت‌ها در فرهنگ جهانی از صلح جهانی در برابر جنگ و خشونت محافظت می‌کند و انگیزه شناخت متقابل جوامع و فرهنگ‌ها را فراهم می‌آورد (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴).

۵۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۵)

از پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت‌شناختی شده است.

در بحران معرفت‌شناختی، امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود.

۵۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس‌های ۳ و ۷)

■ در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود، بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان انگاشته می‌شود.

همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی و کنترل طبیعت را برای انسان فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد (تأیید هر دو گزینه ۱ و ۴).

■ تبیینی به بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن می‌پردازد (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

■ از درون رویکرد تفسیری، نوع جدیدی از جامعه‌شناسی به نام «جامعه‌شناسی انتقادی» پدید آمد که به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند، بلکه به داوری ارزشی پدیده‌های مورد مطالعه می‌پردازد (رد گزینه ۱).

۵۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۶)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست - درست

گزینه ۲: نادرست: مربوط به تعریف سیاست است. - نادرست: سیاست، امروزه با غایت و هدف سعادت و فضیلت دآوری نمی‌شود، بلکه بیشتر با آرمان پیروزی، موفقیت و تسلط ارزیابی می‌گردد.

گزینه ۳: درست - نادرست: مربوط به تعریف سیاست است.

گزینه ۴: نادرست: مربوط به قدرت در قرون اخیر است. - نادرست: مربوط به قدرت در گذشته است.

۵۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس‌های ۳، ۶ و ۷)

رویکرد تفسیری

جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه و بررسی می‌کند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)
در ارائه ملاک و معیار تشخیص درست و غلط ناتوان است.

رویکرد انتقادی

جامعه‌شناس برای دآوری به معیارهای علمی نیاز دارد. (رد گزینه ۱)
مطالعه نابرابری اجتماعی را در دستور کار قرار می‌دهد.
بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کند.

رویکرد تبیینی

هدف آن‌ها پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است. (رد گزینه‌های ۲ و ۳)
جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد.

۵۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۹) و جامعه‌شناسی ۳ (درس‌های ۵، ۹ و ۱۰)

نظرات ماکس وبر:

علم را به علم تجربی محدود می‌کند.

فقط به توصیف آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی می‌پردازد.

جامعه‌شناس نمی‌تواند به نقد و اصلاح آرا و ارزش‌های یک حزب سیاسی بپردازد.

پدیده‌های معنا دار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴)

طه عبدالرحمن در کنار پژوهش‌های زبان‌شناختی و نقد سکولاریسم، «نظریه نوگرایی اسلامی»، «نظریه کنش دینی» و «نظریه مقاومت» را مطرح کرد که از مهم‌ترین نوآوری‌های این متفکر است.

فارابی، جامعه‌ای را که از علوم عقلی بی‌بهره‌اند، مدینه جاهله نامیده است.

دیوید ریکاردو، اقتصاددان مخالف دخالت دولت در اقتصاد معتقد است: «اگر حکومتگران ما بگذارند سرمایه پرسودترین راه خود را دنبال کند، استعداد و تلاش به پاداش طبیعی خود برسد و بلاهت و حماقت نیز مجازات طبیعی خود را ببیند، پیشرفت کشور را به بهترین وجه تأمین خواهند کرد.»

۶۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱۰)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست: از ویژگی‌های علوم اجتماعی جهان اسلام است. - درست: از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است.

گزینه ۲: درست: از ویژگی‌های علوم اجتماعی جهان اسلام است. - درست: از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است.

گزینه ۳: نادرست: از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است. - نادرست: از ویژگی‌های علوم اجتماعی جهان اسلام است.

گزینه ۴: نادرست: از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است. - درست: از کارکردهای علوم اجتماعی جهان اسلام است.

نکته: دقت کنید که با توجه به صورت سؤال، قسمت اول باید در مورد «ویژگی علوم اجتماعی جهان اسلام»، نادرست باشد و قسمت دوم در مورد «کارکرد علوم اجتماعی جهان اسلام» درست آمده باشد که فقط در گزینه ۴ می‌بینیم که قسمت اول نادرست و قسمت دوم درست آمده است.

۶۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۵ و ۷) و جامعه‌شناسی ۳ (درس ۱)

رها کردن بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخش دیگر و طرح ایده‌های جدید، از راهکارهای حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی هستند.

علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند، می‌تواند درباره حق و باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی دآوری کند.

یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

۶۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۱۴) و جامعه‌شناسی ۳ (درس‌های ۶ و ۸)

انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضداستعماری داشتند و در جهت از بین بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند (رد گزینه‌های ۱، ۳ و ۴)

لیبرال دموکراسی، نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده اکثریت مردم سازمان می‌یابد و هیچ حقیقت و فضیلتی را مستقل از خواست و اراده مردم به رسمیت نمی‌شناسد.

سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود و یا گروه‌های به حاشیه رانده شده را به رسمیت می‌شناسد و از آن‌ها حمایت می‌کند.

۶۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۲ (درس ۱۱) و جامعه‌شناسی ۳ سخنی با دانش آموز (مقدمه) و (درس ۲)

■ بحران بویال ← نمونه‌ای از بحران زیست‌محیطی

■ نقطه‌ضعف جامعه‌شناسی انتقادی ← ارائه معیارهای جهان‌شمول برای حل منازعات هویتی

■ کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی توسط دانشمندان علوم اجتماعی (علت) ← توضیح تأثیر اجتماعات بر زندگی ما (معلول)

۶۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۵)، جامعه‌شناسی ۲ (درس ۱۳) و جامعه‌شناسی ۳ (درس ۶)

■ یکپارچگی نظام ← پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد با سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود (رد گزینه‌های ۲، ۳ و ۴).

■ پیامد درهم‌ریختن نظم پیشین توسط منورالفکران ← در عمل این کشورها همچنان در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باقی ماندند و این مسئله باعث اعتراض برخی از نخبگان غرب‌گرای این کشورها شد (رد گزینه‌های ۲، ۳ و ۴).

■ نظام سیاسی اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند ← با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

۶۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۷ و ۱۰)، جامعه‌شناسی ۲ (درس ۲) و جامعه‌شناسی ۳ (درس ۶)

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود.

(ج) تنوع فرهنگ‌ها به عقاید و ارزش‌های اساسی و کلان آن‌ها برمی‌گردد. یعنی روح و شالوده فرهنگ‌ها متنوع است.

(ه) وقتی ارزش غایی انکار می‌شود، ارزش‌های واسطه‌ای نیز فاقد معنا و ارزش می‌شوند.

روان‌شناسی

۶۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۱)

بررسی عبارات به ترتیب:

عبارت «اول»: نادرست. متغیرهای این پژوهش عبارتند از مدت ورزش و میزان فشار روانی. ولی دانش آموز بودن متغیر نیست، چون بین همه افراد پژوهش ثابت است و تغییر نمی‌کند.

نکته: متغیرهای پژوهش، همان چیزهایی است که محقق می‌خواهد رابطه بین آن‌ها را بررسی کند.

عبارت «دوم»: درست. در تعریف عملیاتی متغیر مورد نظر به صورت دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف می‌شود و باعث می‌شود همه افراد به برداشت یکسان یا تقریباً یکسان از متغیرهای پژوهش برسند. بنابراین به منظور ابهام‌زدایی و رسیدن به معنی واحد و مشترک از متغیرها، از تعریف عملیاتی استفاده می‌شود.

عبارت «سوم»: نادرست. روش علمی تابع قواعد مشخصی است که به صورت منظم طی می‌شود و هر فرد با رعایت ضوابط علمی می‌تواند یافته‌های دیگران را تکرار کند. بنابراین نمی‌توان رابطه متغیرها را براساس روش‌های منحصر به فرد و شخصی تبیین کرد.

عبارت «چهارم»: نادرست. مصاحبه و پرسش‌نامه برای بررسی موضوعاتی است که نمی‌توان آن‌ها را به‌طور مستقیم مشاهده کرد.

۶۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۲)

منظور از انتخاب مداوم و پایدار یک محرک از بین محرک‌های حسی، همان تمرکز کردن است که در نوجوانان بهبود پیدا می‌کند. توجه نوجوانان در مقایسه با کودکان گزینشی‌تر است، یعنی بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند و با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر بهتر سازگار می‌شوند. همچنین نوجوانان بهتر از کودکان قادر به رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات (مراحل سه‌گانه حافظه) هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نوجوانان بهتر از کودکان قادر به رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات هستند و نمی‌توان گفت در بازیابی اطلاعات پختگی لازم را ندارند. پس قسمت آخر جمله نادرست است.

گزینه ۳: قسمت اول جمله نادرست است، چون نوجوانان به دلیل برخورداری از تفکر فرضی، محدود به واقعیت‌های ملموس و بیرونی نیستند و بر اساس احتمالات استدلال می‌کنند. قسمت دوم درست است، چون نوجوانان برخلاف کودکان، قادر به نظارت، ارزیابی و تغییر جهت تفکر لحظه به لحظه هستند.

گزینه ۴: نوجوانان احساس منحصر به فرد بودن اغراق‌آمیز می‌کنند، ولی آرمان‌گرایی و عیب‌جویی هم دارند، یعنی به سختی می‌پذیرند که افراد و جوامع آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند، پس قسمت دوم جمله نادرست است.

۶۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۲)

بررسی عبارات به ترتیب:

- درست. خود آرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد، داشته باشد. بنابراین بر اساس علاقمندی و ایده‌آل‌های او شکل می‌گیرد.
- نادرست. استفاده از رؤیایپردازی برای کم کردن فاصله خود واقعی و خود آرمانی در نوجوانی غیرطبیعی نیست و فقط استفاده مکرر از آن باعث افت در عملکردهای فرد می‌شود.
- درست. استفاده مکرر از رؤیایپردازی در نوجوانی موجب افت عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می‌شود، بنابراین کاهش نمرات درسی می‌تواند ناشی از خیال‌پردازی بیش از حد باشد.
- نادرست. در روند طبیعی زندگی انتظار می‌رود که نوجوانان برای رسیدن به خود آرمانی (نه خود واقعی) تلاش کنند، درحالی که بسیاری از آن‌ها رؤیایپردازی می‌کنند که این پدیده غیرطبیعی نیست و فقط باید از رؤیایپردازی مکرر و افراطی اجتناب کنند.

۶۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۳)

بررسی عبارت به ترتیب:

- خطای ادراکی: متفاوت دیدن دو خط هم‌اندازه، نوعی خطای ادراکی است. در خطاهای ادراکی، چیزی که گیرنده‌های حسی دریافت می‌کنند با چیزی که ما ادراک می‌کنیم، مغایرت دارد.
- دقت کنید که در خطای «مولر- لایر» هر دو خط هم‌اندازه، عمودی هستند. درحالی که در این عبارت به دو خط عمودی و افقی در کنار هم اشاره شده است. اصل شکل و زمینه. بر اساس اصل شکل و زمینه گشتالت، ادراک ما از یک شکل تحت تأثیر زمینه‌های مختلف فرق می‌کند. به همین دلیل ممکن است رنگ لباس معلم وقتی بین دانش‌آموزان قرار گرفته با وقتی که بین معلم‌ها قرار گرفته است، به دو شکل متفاوت ادراک شود.
- خطای ادراکی. منظور از داده‌های به دست آمده از دریافت حسی، احساس است و منظور از تفسیر محرک، ادراک است. وقتی احساس با ادراک مغایرت داشته باشد، با خطای ادراکی مواجه هستیم. زیرا خطاهای ادراکی نشان می‌دهند آنچه را حس می‌کنیم، الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراک می‌کنیم.
- توهم. صداهایی که وجود خارجی ندارند، نمی‌توانند گیرنده‌های حسی را تحریک کنند و احساس ایجاد کنند. بنابراین شنیدن این صداها مصداق توهم است. توهم به ادراک پدیده‌های بدون احساس گفته می‌شود.

۷۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۳)

بررسی عبارات به ترتیب:

- نادرست. تحریک گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است، نه تابع توجه به محرک. توجه کردن، مرحله بعد از احساس است.
- درست. عوامل روان‌شناختی مثل ایجاد هدف و اهمیت‌دهی به آن، باعث افزایش درگیری و انگیزتگی ذهنی می‌شود و درگیری و انگیزتگی ذهنی نیز یکی از عوامل ایجاد تمرکز است. بنابراین انتخاب هدف مهم باعث ایجاد توجه مداوم و پایدار (تمرکز) می‌شود.
- درست. اگر در انجام یک تکلیف از حواس مختلف شنوایی، دیداری، لامسه و... استفاده کنیم، کارایی توجه بهتر خواهد بود و به این موضوع دریافت چندحسی گفته می‌شود.
- نادرست. محرک هر چیزی است که گیرنده‌های حسی ما را تحریک کند و تحریک حواس باید از سوی محرک به میزان خاصی برسد تا بتواند عضو حسی را تحریک کند. بنابراین برخی محرک‌ها که شدت کافی ندارند، نمی‌توانند اندام‌های حسی را تحریک کنند.

۷۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * روان‌شناسی (درس ۴)

- در این مثال چون محرک‌ها را برای کمتر از یک ثانیه ارائه کرده‌اند، فقط حافظه حسی شکل گرفته است. در حافظه حسی اطلاعات محیط پیرامون ما ابتدا از طریق گیرنده‌های حسی (چشم) دریافت می‌شوند و سپس در مدت زمان کمتر از یک ثانیه اثری از آن‌ها باقی می‌ماند. دقت کنید که زمان حافظه کوتاه‌مدت، چند دقیقه است و حتماً همراه با توجه کردن است.

۷۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۴)

بررسی عبارات به ترتیب:

- پاسخ‌گویی به سؤالات، مستلزم به‌خاطر آوردن اطلاعات ذخیره شده قبلی، یعنی مرحله سوم حافظه (بازیابی) است. محتوای سؤالات امتحانی دانش فرد را در درس مورد نظر می‌سنجد که جزو حافظه معنایی محسوب می‌شود.
- حفظ کردن و وارد کردن اطلاعات به ذهن، مرحله اول حافظه (رمزگردانی) است. اشعار فارسی جزو دانش عمومی و حافظه معنایی محسوب می‌شود.
- به‌خاطر داشتن، یعنی نگهداری و ذخیره‌سازی اطلاعات در حافظه برای مدت زمان مشخص که مرحله دوم حافظه (ذخیره‌سازی و اندودزش) است. اتفاقات آخرین جشن تولد یک تجربه شخصی است که فرد در زمان و مکان مشخصی آن را تجربه کرده، بنابراین به حافظه رویدادی مربوط می‌شود.
- استفاده کردن از اطلاعات در مرحله سوم حافظه یعنی بازیابی اتفاق می‌افتد. ضمناً اطلاعات علم روان‌شناسی برای عموم مردم مربوط به حافظه معنایی است.

۷۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * روان‌شناسی (درس ۵)

بررسی عبارات به ترتیب:

- چون تجربه گذشته در بزرگسالان بیشتر از کودکان است، در مسائلی که تجربه گذشته اثر منفی دارد، کودکان بهتر عمل می‌کنند و راه‌حل‌های بهتری می‌دهند. دقت کنید که این موضوع مربوط به تأثیر منفی تجربه گذشته است، بنابراین گزینه ۳ (انتقال مثبت) رد می‌شود.
- مفروضات ذهنی هر فرد، نوع نگاه او به حل مسئله را شکل می‌دهد و باعث می‌شود، اقدامات احتمالی او نیز تحت تأثیر آن نگاه خاص قرار گیرد. اگر نوع نگاه را تغییر دهیم، بازنمایی از مسئله نیز تغییر می‌کند.
- وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله هستند فراموش می‌شود، در نتیجه هنگام مراجعه مجدد و با نبود عواملی که مانع حل مسئله می‌شدند، حل مسئله محقق می‌شود. به اثر نادیده گرفتن موقتی حل مسئله، اثر نهفتگی گفته می‌شود.

۷۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۵)

مسئله‌های خوب تعریف‌نشده مسئله‌های چندعلیتی هستند (دلایل چندگانه و گوناگون دارند)، تعریف دقیق هدف و شناسایی موقعیت اولیه در آن‌ها دشوار است، اقدامات و راهبردهای در دسترس و استانداردی برای آن‌ها وجود ندارد و تضمین دستیابی به هدف نیز در آن‌ها امکان‌پذیر نیست، یعنی نمی‌توان راه‌حل رسیدن به هدف را به‌طور حتمی در مورد آن‌ها پیدا کرد. بنابراین گزینه ۱ درست است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: در مسائل خوب تعریف‌نشده، نمی‌توان هدف را به صراحت و روشنی تعریف کرد.

گزینه ۳: علت این که در مسائل خوب تعریف‌نشده از راه‌حل‌های متعددی استفاده می‌شود، وجود علل متعدد در این مسائل و پیچیدگی آن‌ها است. عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها، امکانات و موانع احتمالی علت این موضوع نیست.

گزینه ۴: یادگیری حاصل از حل مسئله برخلاف سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم به موقعیت‌های دیگر است. بنابراین چه در مسائل خوب تعریف‌شده و چه در مسائل خوب تعریف‌نشده راه‌حل‌ها قابلیت انتقال به موقعیت‌های مختلف را دارند.

۷۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس‌های ۵ و ۶)

بررسی عبارات به ترتیب:

■ نادرست. تصمیم‌گیری بر مبنای «خطر از دست دادن» معمولاً یک تصمیم منطقی محسوب می‌شود زیرا فرد کاری نمی‌کند که باعث از دست دادن سلامتی، پول، آبرو و ... شود.

■ درست. روش‌های اکتشافی با خطا مواجه بوده، با روش‌های غیرمنطقی صورت می‌گیرد، عمدتاً تابع نظر و احساس شخصی است و اجرای آن دستیابی به راه‌حل مسئله را تضمین نمی‌کند.

■ درست. شاید همه ما در برخی موقعیت‌ها مجبور شویم از سبک‌های تصمیم‌گیری ناکارآمد استفاده کنیم، ولی باید به خاطر داشت سبک غالب هر فردی باید از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد.

■ نادرست. افرادی که در تصمیم‌گیری نسبت به خودشان اعتماد به نفس ندارند، نمی‌توانند در فرایند تصمیم‌گیری به‌خصوص در تصمیم‌های مهم موفق باشند. بنابراین نمی‌توان گفت که تصمیم‌گیری‌های غیرمنطقی در آن‌ها کمتر است.

۷۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۶)

بررسی عبارات به ترتیب:

■ ناتوانی در انتخاب کردن یا تصمیم‌گیری، حالت عاطفی ناخوشایندی است که تعارض نام دارد. چون فرد بین دو گزینه که هر دو مطلوب هستند، مردد مانده، تعارض او از نوع «گرایش - گرایش» است.

■ امیر خطر از دست دادن را نادیده گرفته و بر مبنای هزینه‌های قبلی که برای خرید تجهیزات صرف کرده، تصمیم‌گیری کرده است. تصمیم‌گیری بر مبنای هزینه‌های قبلی، مربوط به «ملاک‌های تصمیم‌گیری» است.

■ احساس حقارت، دست‌کم گرفتن خود، ترسو بودن و اعتماد به نفس نداشتن یکی از موانع تصمیم‌گیری است که تحت عنوان «کوچک شمردن خود» مطرح می‌شود.

■ انتخاب لیوان در هایپرمارکت یک تصمیم‌گیری معمولی و کم‌اهمیت است که در بحث انواع تصمیم‌گیری مطرح می‌شود. ضمناً در این مثال ناتوانی در تصمیم‌گیری و تعارض هم وجود دارد، ولی در گزینه جواب این موارد قرار داده نشده است.

۷۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس‌های ۵، ۷ و ۸)

بررسی عبارات به ترتیب:

■ تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال می‌گویند، استفاده از دانش ریاضی که فرد در گذشته یاد گرفته، برای حل مسئله‌های فیزیک نمونه‌ای از تأثیر انتقال است. همچنین دانش ریاضی جزو حافظه معنایی محسوب می‌شود، ولی چون این مثال اشاره به حل مسئله دارد و فراتر از مرتبه حافظه است، گزینه‌های ۱ و ۳ جواب‌های بهتری هستند.

■ سعید از ادراک کنترل و کارایی برخوردار است، زیرا احساس می‌کند می‌تواند دوچرخه‌سواری در شرایط سخت را در کنترل خود بگیرد و دانش و مهارت لازم در انجام آن را دارد. دقت کنید که در این عبارت علت موفقیت سعید در دوچرخه‌سواری توضیح داده نشده و اسناد محسوب نمی‌شود. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

■ رفتن به شهر جدید و رویارویی با افراد و موقعیت‌های ناآشنا، تغییری است که تعادل زندگی احمد را به هم زده و او را دچار فشار روانی کرده است. در مورد این که احمد در این شرایط از ادراک کنترل برخوردار است یا نه، اطلاعاتی داده نشده است (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

■ مژگان به حالت درماندگی آموخته شده، رسیده است. در درماندگی آموخته شده، فرد در اثر ناکامی‌های مکرر، به این نتیجه می‌رسد که ناتوان است و نمی‌تواند موقعیت را تغییر دهد.

دقت کنید که مژگان دچار ناتوانی در حل مسئله شده، نه تصمیم‌گیری بنابراین تعارض وجود ندارد (رد گزینه ۱). در شرایط درماندگی آموخته شده فرد انگیزه خود را چه درونی و چه بیرونی از دست می‌دهد (رد گزینه ۲). در این عبارت به نوع مقابله مژگان اشاره نشده است (رد گزینه ۴).

۷۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * روان‌شناسی (درس ۷)

وقتی علی به‌خاطر مزایا و حقوق شغل مدیر فروش آنلاین، آن را انتخاب می‌کند، می‌توان گفت یک عامل خارجی او را به این شغل سوق داده تا نیازهای زیستی خود (دریافت پول) را رفع کند و انگیزه بیرونی داشته است. در مقابل اگر شغل مهندسی مکانیک را انتخاب می‌کرد، می‌توانستیم بگوییم انگیزه درونی داشته؛ در انگیزه درونی فرد به انجام کار علاقه دارد و منبع لذت او در خود فعالیت است، نه پاداش خارجی. بنابراین گزینه ۴ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: انتخاب شغل مدیرفروش آنلاین بر اساس مزایا، یک انگیزه بیرونی است، نه درونی.

گزینه ۲: منبع انگیزش در شغل مدیرفروش، پاداش و پیامدهای خارجی آن بوده است، نه علاقه و نگرش، زیرا انگیزه بیرونی داشته است.

گزینه ۳: شغل مدیرفروش آنلاین با انگیزه بیرونی انتخاب شده، بنابراین نمی‌توانیم بگوییم با نیازهای فطری فرد مطابقت دارد و از آن لذت می‌برد.

۷۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۸)

بررسی عبارات به‌ترتیب:

■ نادرست. در سبب تغذیه‌ای سبک زندگی سالم، کمترین مقدار مصرف مربوط به گروه غذایی روغن، شیرینی و چربی است، نه گوشت و لبنیات.

■ درست. متغیرهای روان‌شناختی مثل افسردگی می‌توانند دو نقش داشته باشند: (۱) پیامد بیماری جسمانی (ناشی از بیماری جسمانی باشد) (۲) عامل ایجاد بیماری جسمانی (عامل خطر ساز در ابتلاء به یک بیماری باشد)

■ درست. یکی از عوامل سبک زندگی سالم، فعالیت بدنی و انواع ورزش‌هاست. از آنجایی که ورزش موجب حفظ و ارتقای سلامتی و پیشگیری و کنترل بیماری‌ها می‌شود، جایگاه فرد در پیوستار سلامت را ارتقاء می‌دهد.

■ نادرست. فشار روانی منفی چه در افرادی که سبک زندگی سالم دارند و چه در افرادی که سبک زندگی ناسالم دارند، عملکردهای شناختی مثل توجه و تمرکز و هشیاری را دچار مشکل می‌کند، بنابراین این عبارت نادرست است.

۸۰- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * روان‌شناسی (درس ۸)

پیااده‌روی روزانه: ورزش (بلندمدت)

نفس عمیق کشیدن و گفتن جمله من آرام هستم: تنفس عمیق و تلقین جملات (کوتاه‌مدت)

شرکت در دوره‌های دوستانه: حمایت اجتماعی (بلندمدت)

رفتن به گردش با دوستان: تفریح (بلندمدت)

عربی اختصاصی

۸۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۱)

لا تَحْمَلْنَا بر ما تحمیل مکن (رَدّ گزینه‌های ۱ و ۲) // ما: آنچه (رَدّ گزینه ۲) // لا طاقة لنا: هیچ طاقتی نداریم (رَدّ سایر گزینه‌ها) // به: بر آن، به آن (رَدّ سایر گزینه‌ها)

۸۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

العلماء كالجبال: دانشمندان همچون کوه‌ها هستند (رَدّ سایر گزینه‌ها) // لا يتأثرون: تحت تأثیر قرار نمی‌گیرند (رَدّ گزینه‌های ۳ و ۴) // كما: همان‌طور که (رَدّ گزینه‌های ۳ و ۴) // نرى: می‌بینیم، مشاهده می‌کنیم (رَدّ گزینه‌های ۳ و ۴) // في التاريخ: در تاریخ (رَدّ گزینه ۴) // يقبل الضربات: ضربه‌ها را می‌پذیرد (رَدّ سایر گزینه‌ها) // يحصل على النصر: پیروزی را به‌دست می‌آورد (رَدّ گزینه ۳) // يتأثر بها: تحت تأثیر آن‌ها قرار می‌گیرد (رَدّ سایر گزینه‌ها)

۸۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۴)

هؤلاء المواطنين: این هم‌وطنان (رَدّ گزینه ۳) // أصحاب همة عالية: دارای همتی عالی هستند (رَدّ گزینه‌های ۲ و ۴) // عندما: وقتی، هنگامی که (رَدّ گزینه ۳) // تقع رخ می‌دهد، اتفاق می‌افتد (رَدّ گزینه‌های ۳ و ۴) // تُفيد الناس: به مردم سود برساند (رَدّ سایر گزینه‌ها)

۸۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۳)

لا يُعِينِي ... إلّا: مرا یاری نمی‌کند جز، فقط ... مرا یاری می‌کند؛ فعل مضارع منفی + إلّا (رَدّ گزینه ۱) // تقدّمه أكثر مني: پیشرفتش از من بیشتر است (رَدّ سایر گزینه‌ها) // هذه السنة: این سال، امسال (رَدّ گزینه ۲) // يرتبط: بستگی دارد (رَدّ گزینه‌های ۱ و ۳) // «حتماً» در گزینه ۳ معادلی در عبارت عربی ندارد.

دَقَّت: ترجمه «هو صديقي الذي» به صورت «او دوست من است که» درست می‌باشد که در همه گزینه‌ها اشتباه ترجمه شده است. همچنین «الدروس» جمع است، اما در همه گزینه‌ها به‌صورت مفرد ترجمه شده است.

۸۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۷)

كُنْتُ أَقْرَأُ: می خواندم، مطالعه می کردم (ردّ گزینه های ۱ و ۳) // الْمُعْوَقِينَ الَّذِينَ: جانبازانی که، معلولانی که (ردّ گزینه ۴) // يُوَجِّهُونَ: روبه رو هستند، مواجهه می شوند (ردّ گزینه ۳) // مَشَاكِلَ عِيدَةٍ: مشکلات فراوانی؛ نکره است (ردّ گزینه ۱) // حَيَاتِهِمُ الْمَوْجُودَةَ: زندگی دردآورشان (ردّ گزینه های ۱ و ۳) // وَلَكِنْ: ولی، اما (ردّ گزینه ۴) // لَا يَنْصَرِفُونَ: منصرف نمی شوند، دست بر نمی دارند (ردّ گزینه های ۳ و ۴) // أَهْدَاهُمْ: هدف های خود؛ جمع است (ردّ گزینه های ۱ و ۴) // هُمْ مَرْفُوعُو الرُّؤَسِ دَائِمًا: همواره سر بلند می باشند (ردّ گزینه ۳)

۸۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: ما شعرنا بحرارة الجوّ إلّا قليلاً: ما از گرمای هوا به جز (میزان) اندکی احساس نمی کنیم!
ترجمه درست عبارت: «اگر کولرها کار کنند، ما از گرمای هوا به جز (میزان) اندکی احساس نمی کنیم!»
گزینه ۲: ما أكثر: چه زیاد است / ارتفاع هذا الجبل: ارتفاع این کوه
ترجمه درست: «ارتفاع این کوه چه زیاد است، می خواهم از آن بالا بروم اگرچه خسته شوم!»
گزینه ۳: إنّما: فقط، تنها / لا تنصحك: تو را پند نمی دهند / أخطأوك: خطاهایت
ترجمه درست: «فقط زمانی که خطاهایت تو را پند نمی دهند، باید از وقوع حوادث بترسی!»

۸۷- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

إنّما: فقط / حَيَّة الصَّحراء: مار صحرا / قادرة: قادر است، توانا است / أن تجعل دَنَبها: دمش را بگرداند / لتخضع: تا فریب دهد
ترجمه درست عبارت: «مار صحرا فقط قادر است که دمش را چون عصایی بگرداند تا پرندگان را فریب دهد!»

۸۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۴)

شهروند بافهم: المواطن الفهيم (ردّ سایر گزینه ها) / شديداً اهتمام می ورزد: يهتمُّ اهتماماً بالغاً (ردّ گزینه های ۳ و ۴)

۸۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۸)

ترجمه عبارت: «شرف و بزرگی انسان به علم و ادب (او) است نه به اصل و نسبت (او)!»
گزینه ۴ نیز همین مفهوم را دربردارد که پیامبرزاده بودن کنعان برایش شرافت به همراه نداشت، چراکه از علم و ادب دور بود!
■ ترجمه متن:

«آلودگی هوا مشکل بزرگتری در جهان امروز به شمار می رود و بسیاری از مردم در نقاط مختلف دنیا هوای آلوده را تنفس می کنند بدون فکر کردن به زبانی که آن به ریه ها و به سیاره زمین به صورت کلی می رساند! بیشتر مطالعاتی که در این زمینه انجام شده، ثابت کرده است که آلوده کننده های هوا به بالا رفتن درجه گرمای زمین منجر می شود و باعث تغییری در هوا در آینده خواهد شد!
بر اساس گزارش های سازمان جهانی بهداشت، دود ماشین ها منبعی اساسی برای آلودگی هوا با انواع مواد مضر برای سلامتی انسان و محیط زیست به شمار می رود و رهایی از آن با به کارگیری وسایل حمل و نقل عمومی و معاینه ماشین ها در مرحله های مشخصی برای کنترل میزان دودی که از آن ها خارج می شود و به کارگیری ماشین های برقی به سرانجام می رسد!
اما سوزاندن سوخت هایی مانند نفت که از درون زمین استخراج می شوند، آلودگی کننده های بسیاری را در لایه جوی (اتمسفر) منتشر می کند و سبب باران های اسیدی می شود و همچنین ذره های کوچکی که حرکت ماشین ها آن ها را تولید می کند، به ایجاد غباری در هوا منجر می شود که منبعی دیگر برای آلودگی هوا به شمار می آید! و در نهایت صنعت نیز در زمینه های مختلف خود از منابع آلودگی هوا به شمار می رود!»

۹۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

بررسی و ترجمه گزینه ها:

گزینه ۱: بالا رفتن درجه حرارت زمین، زندگی انسان را در (زمان) حال و آینده در خطر قرار می دهد!
گزینه ۲: غبار و گازهای سمی مضر که حرکت ماشین ها آن ها را تولید می کنند!
گزینه ۳: زباله های صنعتی که محیط زیست را آلوده می کنند و هوا با سوختن آن ها آلوده می گردد! (در متن درباره زباله های صنعتی صحبتی نشده است).
گزینه ۴: تلاش سازمان های جهانی با موضوع آلودگی هوا!

۹۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

بررسی و ترجمه گزینه ها:

گزینه ۱: گازهای آلوده کننده فقط به ریه انسان و حیوانات دیگر آسیب می زند! (طبق آنچه در متن آمده است، علاوه بر ریه ها، به محیط زیست و سیاره زمین به طور عمومی آسیب می زند).
گزینه ۲: زیان مواد آلوده کننده، سلامت محیط زیست و هرکسی را که در آن زندگی می کند، دربر می گیرد!
گزینه ۳: پالایشگاه ها و ایستگاه های تولید گاز از علل آلودگی هوا هستند!
گزینه ۴: تعداد کمی از مردم به اهمیت هوایی که در آن تنفس می کنند، توجه دارند!

۹۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

آنچه را از سوخت‌های پاک نیست، مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه ۱: پختن نان و غذا با سوزاندن چوب!

گزینه ۲: به‌کارگیری بنزین برای حرکت ماشین‌ها!

گزینه ۳: تابلوهای خورشیدی مثبت بالای خانه‌ها!

گزینه ۴: نورانی کردن شهرها به‌وسیله ایستگاه‌های تولید برق!

۹۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

«یتنفسون» فعل مضارع ثلاثی مزید از باب «تفعل» است و مصدر آن «تنفس» می‌باشد.

۹۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

«المتنوعة» اسم فاعل از ثلاثی مزید باب «تفعل» است که مصدر آن «تنوع» می‌باشد.

۹۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۳ (جامع)

«مُشاکل» جمع مکسر «مُشکل» به‌صورت «مُشاکل» درست می‌باشد.

در گزینه ۴ اگر عبارت را همان عبارت درس ۴ عربی دوازدهم در نظر بگیریم، فعل «سُتْشَاهِدُ» باید به شکل فعل معلوم «سُتْشَاهِدُ» بیاید و «مُشاکل» مفعول آن و «جدیده» نیز صفت آن است که منصوب می‌باشند. اما این عبارت را می‌توان با مجهول بودن فعل «سُتْشَاهِدُ» نیز ترجمه کرد. در این صورت فعل «سُتْشَاهِدُ» درست است، اما «مُشاکل» و به تبع آن صفت «جدیده» باید مرفوع بیایند.

۹۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * عربی، زبان قرآن ۲ (درس ۲)

سؤال دو اسم مبالغه را می‌خواهد که معنای آن‌ها غیر وصفی باشد. یعنی دو اسم مبالغه‌ای که بر شغل یا ابزار، وسیله و دستگاه دلالت می‌کنند. در گزینه ۴، اسم مبالغه «طیاراً: خلبان» بر شغل و «الجوال: تلفن همراه» بر دستگاه دلالت دارند و معنای وصفی ندارند. اما در سایر گزینه‌ها به ترتیب «صبار: بسیار بردبار» و «نفاذ: بسیار بانفوذ»، «الفهامة: بسیار فهمیده» و «الوهاب: بسیار بخشنده»، «الخالق: بسیار آفریننده» و «علامة: بسیار دانا» همگی معنای وصفی دارند.

۹۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۸)

سؤال به دنبال گزینه‌ای است که در آن، حرف «ب» در معنا با گزینه‌های دیگر تفاوت دارد.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: کشاورز تلاش می‌کند که سبزیجات را در مزرعه‌اش از تلف شدن حفظ کند!

گزینه ۲: جنگل‌های شهرمان با (به وسیله) چوب‌هایی که با (به وسیله) آن‌ها چیزهای مختلفی ساخته می‌شود، غنی است!

گزینه ۳: نورانی کردن شهرها با (به وسیله) باکتری نورانی از آرزوهای انسان است!

گزینه ۴: هیچ برتری برای کسی بر دیگران با (به وسیله) رنگش (نژادش) نیست!

در همه گزینه‌ها حرف «ب» به معنای «با، به وسیله» است به‌جز گزینه ۱ که معنای «در» می‌دهد.

۹۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۷)

تنها در گزینه ۲ فعل مجهول «لَمْ يُؤدَّبُوا» آمده است.

ترجمه: «کسانی که در کودکی ادب نشده‌اند، آن‌ها را در بزرگسالی فقط روزگار ادب می‌کند!»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: لا تُجَالِسَنِ هم‌نشینی نمی‌کنند

گزینه ۳: لا تُرِيدُ: نمی‌خواهد/ اَنْ تُتَفَقَّ: که اتفاق کند/ لا تُحِبُّ: دوست ندارد/ اَنْ تُعْطِيَ: که بدهد

گزینه ۴: لَمْ تُصَعَّفْ: ضعیف نکرد/ توصلهم: آن‌ها را می‌رساند

۹۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۴)

در گزینه ۱ تنها فعل «يُصِيبُنَا» آمده است که مفعول مطلق ندارد. دَقْتُ كُنَيْدَ كَ «إِلْزَامُ» اسم است؛ نه فعل و نمی‌تواند مفعول مطلق داشته باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «مُشياً» مفعول مطلق نوعی برای فعل «أَمَشِي» و «سَرِيعاً» صفت آن است.

گزینه ۳: «إِسْخَاطاً» مفعول مطلق تأکیدی برای فعل «تَسْخَطُنِي» است.

گزینه ۴: «إِعْلَاقاً» مفعول مطلق تأکیدی برای فعل «أَغْلَقْتُ» است.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * عربی، زبان قرآن ۳ (درس ۳)

سؤال به دنبال عبارتی است که در آن، مستثنی‌منه حذف نشده و وجود دارد که تنها در گزینه ۴ این اتفاق افتاده است. در این گزینه، «قليلاً» مستثنی و «حظ» مستثنی‌منه آن است. اما در سایر گزینه‌ها «من» مستثنی است و پیش از «إِلَّا» فعل‌هایی منفی آمده و مستثنی‌منه در همه گزینه‌ها حذف شده است.

تاریخ

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس‌های ۴ و ۵)

بررسی عبارات:

«الف» و «ب»: مردم بین‌النهرین، از جمله سومریان، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و اعتقاد داشتند که هر شهر از آن خدایی است. آنان معتقد بودند که خدایان، انسان را برای خدمت به خود آفریده‌اند و اگر در این کار کوتاهی کنند، خدایان آنان را با فرو فرستادن سیل و طوفان یا خشکسالی تنبیه خواهند کرد.

ب) اعتقادات انسان‌های اولیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند بیماری، مرگ، سیل و خشکسالی ارتباط داشته است.

ج) فرعون، قدرت و اعتبار زیادی در میان مردم داشت. آنچه او می‌کرد، اراده خدایان شمرده می‌شد و آنچه می‌گفت از زبان یکی از خدایان بود و فرمان‌های او می‌بایست بی‌چون‌وچرا اجرا می‌شد.

د) آریاییان هند نیز همانند سایر اقوام هند و اروپایی، خدایان گوناگونی را به‌عنوان یکی از مظاهر طبیعت، مانند آسمان، ماه، خورشید، باد و آتش می‌پرستیدند.

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس‌های ۴، ۸ و ۹)

بررسی عبارات:

الف) مصریان باستان همچنین در نقاشی، مجسمه‌سازی و ساخت جنگ افزارها و دیگر ابزارها، خلاقیت و مهارت داشتند و آثار زیبا و ظریفی را خلق کردند. آنان برای ساختن این اشیاء، از معادن دوردست، مس و طلا استخراج می‌کردند.

ب) از آنجاکه اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمانروایان سومری و اکدی، پیایی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند.

ج) آشور در آن زمان حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به‌دست آوردن فلزات، سنگ‌های قیمتی و غنایم دیگر، دائماً به سرزمین‌های همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می‌آورد

د) بقایای کوره‌های ذوب و قالب‌گیری مس در برخی سکونتگاه‌های کهن مانند شهداد، تل ابلیس و تپه یحیی در استان کرمان و تپه زاغه در قزوین، بیانگر آن است که در حدود ۷ تا ۵ هزار سال پیش ساکنان این سکونتگاه‌ها به فنون ذوب و قالب‌گیری مس دست یافته بودند.

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس‌های ۴، ۶، ۱۱ و ۱۴)

بررسی عبارات:

الف) به احتمال زیاد، تمدن مینوسی در اثر کشمکش با اقوام مهاجر از بین رفته است.

ب) شاهان هخامنشی، خود را بی‌نیاز از مشورت با بزرگان و مشاوران نمی‌دانستند. از این رو، یک گروه مشورتی شامل بلندپایگان سیاسی، نظامی، اداری و احتمالاً مذهبی و حقوقی در کنار پادشاه حضور داشتند که وی درباره مسائل مهم حکومتی، به‌ویژه جنگ و صلح، با آنان مشورت می‌کرد.

ج) عده‌ای از پژوهشگران بر پایه برخی از مندرجات سنگ‌نوشته‌ها و دیگر شواهد تاریخی، استدلال می‌کنند که هخامنشیان زرتشتی بوده‌اند و گروهی دیگر این نظر را قبول ندارند و می‌گویند، شاهان هخامنشی به باورهای کهن ایرانی اعتقاد داشته‌اند.

د) حضرت یوسف و حضرت موسی که مردم مصر را به پرستش خدای یگانه دعوت می‌کردند نیز به احتمال بسیار در دوران امپراتوری جدید زندگی می‌کردند.

بنابراین از بین موارد ذکر شده فقط در مورد عبارات «الف» و «د» از عبارت «احتمال بسیار» استفاده شده است.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۱ (درس ۱۶)

در دوران ساسانی، هنر نقاشی و نگارگری در ایران رونق و رواج چشمگیری یافت و نقاشان ایرانی در ترسیم نقوش گل و گیاه، جانوران و انسان، مهارت فراوانی از خود نشان دادند. بنابراین دایره شماره ۲ (مضمون نقاشی نقاشان دوره ساسانی) شامل هر سه مضمون جانوری، گیاهی و انسانی می‌شود.

یکی از ویژگی‌های هنر هخامنشی، طبیعت‌گرایی و استفاده از عناصر موجود در طبیعت مانند حیوانات و گیاهان در آثار هنریشان است یعنی دایره شماره ۱ (مضمون هنر هنرمندان دوره هخامنشی) شامل مضامین گیاهی و جانوری می‌شود.

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۲ (درس‌های ۴ و ۳)

بررسی موارد:

■ آیات قرآن، کتاب‌های سیره و منابع حدیثی به برخی از خصوصیات و رفتارهای منافقان مدینه اشاره کرده‌اند.

■ پیامبر اکرم ﷺ سه سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد: «آنچه را دستور داری آشکار کن و از مشرکان روی بگردان» (حجر، آیه ۹۴)

■ به طور کلی، وضعیت اجتماعی و فرهنگی مردمانی که حضرت محمد ﷺ در میان آنان مبعوث شد، دارای ویژگی شاخصی بود که قرآن از آن با صفت «جاهلی» یاد کرده است.

■ موارد ذکر شده در سایر گزینه‌ها از نوشته‌های مورخان و سیره‌نویسان قابل برداشت است.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۹) و تاریخ ۲ (درس ۸)

بررسی گزاره‌ها:

(الف) مطابق برخی روایت‌ها، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد ﷺ به اسلام دعوت شد، اما دعوت پیامبر ﷺ را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانه تیسفون کند. البته برخی از مورخان در درستی این روایت تردید دارند.

(ب) سپاهیان مقدونی و یونانی به تخت جمشید رسیدند و مشهور است که به دستور اسکندر این شهر به آتش کشیده شد.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۱ (درس ۱۱) و تاریخ ۲ (درس‌های ۹ و ۱۰)

بررسی عبارات:

(الف) زمانی که پادشاه ساسانی در جنگ یا سفر بود، وزیر به‌عنوان جانشین او کشور را اداره می‌کرد. وزیر همچنین گاهی فرماندهی سپاه را نیز در جنگ به عهده می‌گرفت.

(ب) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها به‌دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم، از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود.

(ج) سلسله‌های ایرانی به‌ویژه سامانیان و آل بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند. امیران و وزیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها، از یک سو، عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از سوی دیگر، با مدارا و اجتناب از تعصب و تنگ‌نظری، شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان پیرو مذاهب و دین‌های مختلف در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند.

(د) در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت به شکوه‌مندی بی‌نظیری رسید.

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۲ (درس‌های ۱۰ تا ۱۲)

بررسی زمان وقوع رویدادهای ذکر شده:

(الف) آخرین نظامیه تا حمله هلاکوخان در سال ۶۵۶ ق. به بغداد که به نابودی آن انجامید، فعال بود.

(ب) هلاکوخان در زمان فرمانروایی برادرش منگوقاآن، به منظور نظم بخشیدن به قلمرو متصرفی مغول و گسترش فتوحات در غرب آسیا، به ایران لشکرکشی کرد (۶۵۰ ق.). هولاکو، نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد.

بررسی زمان تألیف کتاب‌های نام‌برده شده:

■ تاریخ جهانگشا، نوشته عظاملک جوینی (تألیف: ۶۵۸ ق.).

■ جامع التواریخ، اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (۶۴۵-۷۱۷ ق.).

نکته: سال ذکر شده در داخل پرانتز سال تولد و فوت خواجه رشیدالدین فضل‌الله است نه سال تألیف کتاب او.

■ تاریخ‌گزیده، تألیف حمدالله مستوفی (تألیف: ۷۳۰ ق.).

بنابراین تألیف کتاب تاریخ جهانگشا در سال ۶۵۸ ق. در نزدیک‌ترین فاصله زمانی به رویداد «الف» که در سال ۶۵۶ ق. رخ داد قرار دارد. همچنین زمان تألیف این کتاب به زمان گشوده شدن قلعه‌های اسماعیلیه در سال ۶۵۰ ق. نیز نزدیک است.

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۲ (درس ۱۶)

(الف) در حالی که انسان‌گرایان (اومانیست‌ها)، انسان را موجودی می‌شمردند که زندگی دنیوی او ارجمند و مهم است، کلیسا مروج این عقیده بود که انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است.

(ب) مارتین لوتر در مطالعات و تأملات گسترده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس به این نتیجه رسید که برخلاف دیدگاه غالب کلیسایان، آنچه مایه رستگاری انسان می‌شود، ایمان است و نه انجام دادن کارهای نیک. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست. وی بعداً بر پایه همین نظر، مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا را در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات نقد و نفی کرد.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس‌های ۴ و ۵)

بررسی عبارات درست:

(الف) هنر تئاتر به سبک اروپایی از دوره قاجار به همت دانشجویان اعزامی به اروپا، در ایران گسترش یافت.

(ب) زمینه‌های ورود تفکر مشروطه‌خواهی به ایران، به شکل‌های مختلف نظیر اعزام دانشجویان به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج و مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف فراهم شد.

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * تاریخ ۲ (درس‌های ۱۱، ۱۳ و ۱۴) و تاریخ ۳ (درس ۳)

بررسی عبارات:

(الف) نادرست؛ یکی از ویژگی‌های نظام اجتماعی عصر مغول تیموری، افزایش نفوذ و موقعیت زنان در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی بود و خاتون‌ها در کنار خان‌ها، از جایگاه مهمی در میان گروه‌های فرادست برخوردار شدند.

(ب) نادرست؛ پاره‌ای از وقف‌نامه‌های عصر صفوی نشان می‌دهند که زنان ثروتمند، بخش زیادی از ثروت خود را وقف اداره مدارس اصفهان کرده بودند.

(ج) درست؛ در زمان شاه سلیمان صفوی (دوره ضعف و انحطاط) اعضای حرمسرا نفوذ زیادی داشتند و در اداره امور حکومت دخالت می‌کردند.

(د) درست؛ شاهان قاجار همچنین حرمسرای بزرگی داشتند. زنان حرمسرا به همراه ندیمه‌ها و خدمتکاران نفوذ زیادی در دربار و بیرون از آن داشتند.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس‌های ۷ و ۹)

بررسی عبارات نادرست:

(ب) در سال ۱۳۰۴ ش. ماده واحده‌ای به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد که در آن، خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان خواسته شده بود. دکتر مصدق از مخالفان این طرح بود اما اشاره‌ای به رأی ندادن او در مجلس مؤسسان (که بعد از رأی‌گیری پیرامون این ماده واحده برگزار شد) نشده است.

(د) در مجلس شورای ملی (دوره چهاردهم) به پیشنهاد دکتر محمد مصدق طرحی را به تصویب رساندند که دولت را از مذاکره و انعقاد قرارداد با کشورهای خارجی در خصوص نفت ایران بدون تأیید و تصویب مجلس منع می‌کرد (۱۳۲۳ ش.). این مصوبه در حکم اتخاذ سیاست «موازنه منفی»، یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو، بود و دقیقاً خلاف سیاست «موازنه مثبت» تلقی می‌شد، که تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آن‌ها را توصیه می‌کرد.

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * تاریخ ۳ (درس ۱۰)

بررسی عبارات درست:

(الف) معروف‌ترین چهره‌های فرهنگی در مبارزه فرهنگی علیه رژیم پهلوی علامه طباطبایی، آیت الله طالقانی، آیت الله مطهری، آیت الله بهشتی، دکتر شریعتی، دکتر باهنر و دکتر مفتاح بودند.

(د) شریعتی با برگزاری سخنرانی‌ها و نگارش کتاب‌های متعدد نقشی اساسی در طرد اندیشه‌های مارکسیستی و بیداری نسل جوان و گرایش آنان به اسلام داشت.

جغرافیا

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیای ایران (درس ۲)

بین تقاضای نیروی کار در شهر کرج و جذب جمعیت در آن، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد مربوط به گام پنجم یعنی نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها است (الف) و به نظر می‌رسد وجود زمینه‌های مناسب اشتغال، عامل افزایش جمعیت در شهر کرج است مربوط به گام دوم یعنی تدوین فرضیه است (ب) بنابراین بین گام دوم و پنجم، گام‌های سوم یعنی جمع‌آوری اطلاعات و گام چهارم یعنی پردازش اطلاعات قرار دارد. بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: سابقه و پیشینه مسئله مربوط به گام اول و قبل از تدوین فرضیه است.

گزینه‌های ۳ و ۴: «ب» تدوین فرضیه است نه نتیجه‌گیری و «الف» نتیجه‌گیری است نه تدوین فرضیه

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیای ایران (درس‌های ۱ و ۴)

«در کناره رودها، شهرهای متعددی گسترش یافته است که باعث برهم خوردن تعادل جریان رودها در نواحی شهری شده است»

تأثیر پدیده انسان‌ساخت بر پدیده طبیعی
(ج)

پدیده انسان‌ساخت

(مکان)
(ب)

مکان
(پدیده طبیعی)
(الف)

و در نتیجه رودها وادار شده‌اند که خطرات سیلاب را به شهرها تحمیل کنند.»

تأثیر پدیده طبیعی بر پدیده انسان‌ساخت
(د)

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیای ایران (درس ۶)

در قلّه بعضی از کوه‌های آتشفشانی مانند سیلان هم دریاچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آن‌ها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع، اغلب سال یخ بسته است. این دریاچه همانند دریاچه‌های ارومیه، زریبار، پریشان و مهارلو جزو دریاچه‌های دائمی محسوب می‌شوند.

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۲ (درس‌های ۲، ۵ و ۱۰)

از آنجایی که مرز بین پاکستان و هند بر اساس معیارهای انسانی (مذهب) تعیین شده است تعیین خطوط مرزی دشوارتر از تعیین مرز طبیعی در نواحی قطبی، معتدله و استوایی است و مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۲ (درس ۴)

سواحل صخره‌ای مانند ستون‌های سنگی و طاق‌های دریایی، در اثر حفر، انتقال و رسوب‌گذاری مواد، به سواحل پست و ماسه‌ای تبدیل می‌شوند. بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: آب‌سنگ حاصل رسوب‌گذاری مواد است نه حفر آن.

گزینه ۳: سواحل صخره‌ای تبدیل به سواحل پست می‌شوند نه برعکس در ضمن دماغه یا زبانه ماسه‌ای و آب‌سنگ‌ها حاصل رسوب‌گذاری مواد هستند نه حفر آن

گزینه ۴: دماغه یا زبانه ماسه‌ای حاصل رسوب‌گذاری مواد هستند نه حفر آن، در ضمن سواحل صخره‌ای به سواحل پست و ماسه‌ای تبدیل می‌شوند.

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۳

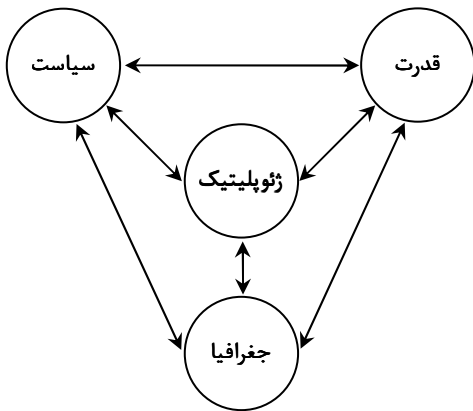
▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۲ (درس ۶)

امروزه در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات ← برخی از زبان‌ها در جهان غلبه بیشتری پیدا کرده‌اند ← و در آینده برخی از زبان‌های بومی و محلی در نواحی مختلف از بین می‌روند.

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۲ (درس‌های ۹ و ۱۱)

جغرافیای سیاسی، از دو عنصر جغرافیا و سیاست ترکیب شده است و ژئوپلیتیک شاخه‌ای از جغرافیای سیاسی است که با موضوع قدرت و ارتباط آن با جغرافیا و سیاست سروکار دارد و روابط متقابل این سه عنصر را مطالعه می‌کند.

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۳ (درس ۲)

مهاجران روستایی به شهرها عمدتاً کارگر ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند و از سوی دیگر فرصت‌های شغلی در شهر محدود است به همین سبب به کارهایی مانند کارگری موقتی و روزمزد یا خدمتکاری در رستوران‌ها و نظایر آن مشغول می‌شوند و موجب رشد بخش غیررسمی یا بخش غیرقانونی اشتغال در شهرها می‌گردند. از جمله راهکارهایی که برای کاهش این مشکل می‌توان ارائه کرد حمایت از کارآفرینان و ایجاد غرفه‌هایی با اجاره ارزان برای فروشندگان دوره‌گرد و توسعه امکانات گردشگری برای جذب گردشگر و ایجاد شغل است.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۳ (درس ۳)

حمل‌ونقل هوایی و دریایی به‌طور مشترک برای مسافت‌های دور مناسب‌اند اما حمل‌ونقل هوایی شرایط مناسبی در زمان رسیدن کالا به مقصد فراهم می‌کند و حمل‌ونقل دریایی شرایط مناسبی را در هزینه حمل کالا به‌وجود می‌آورد. بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های ۱ و ۲: حمل‌ونقل هوایی برای کالاهای فاسدشدنی و حمل‌ونقل دریایی برای کالاهای فله‌ای یا حجیم مناسب هستند و حمل‌ونقل دریایی در مسافت‌های طولانی مقرون‌به‌صرفه است.

گزینه ۳: حمل‌ونقل هوایی در زمان و حمل‌ونقل دریایی در هزینه مقرون‌به‌صرفه هستند.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۳ (درس ۶)

هدایت، انحراف یا مهار سیل حاصل برخی روش‌های سازه‌ای است که از نظر محیط‌زیستی، تأثیرات نامطلوب بیشتری نسبت به روش‌های غیرسازه‌ای دارد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: نصب دستگاه‌های هشداردهنده خطر سیل مربوط به روش غیرسازه‌ای است نه روش سازه‌ای!

گزینه ۳: اجرای روش‌های آبخیزداری مربوط به روش غیرسازه‌ای است و احداث سد‌های تنظیمی مربوط به روش سازه‌ای می‌باشد.

گزینه ۴: تعیین محدوده سیل‌گیر مربوط به روش غیرسازه‌ای است نه سازه‌ای!

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۲ (درس ۸)

در مسیر صادرات کشورهای پیرامونی (ب) کالاهای حاصل از فعالیت‌های نوع اول مانند زغال‌سنگ استخراج‌شده، از کشورهای هم‌چون نیکاراگوئه یا پرو به استرالیا یا ژاپن صادر می‌شود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: کره جنوبی کشوری نیمه‌پیرامونی است نه مرکز / سنگاپور کشوری نیمه‌پیرامونی است نه پیرامونی

گزینه ۲: سنگاپور کشوری نیمه‌پیرامونی است نه مرکز

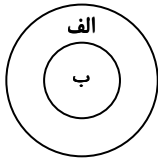
گزینه ۴: کالاهای حجیم و سنگین مانند زغال‌سنگ از طریق حمل‌ونقل دریایی جابه‌جا می‌شوند نه حمل‌ونقل لوله‌ای / کشور چین، کشوری نیمه‌پیرامونی است نه مرکز

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیای ایران (درس ۶) و جغرافیا ۳ (درس ۵)

در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد، به این دلیل هرچه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم آب‌دهی رود بیشتر می‌شود. در حوضه‌های گرد، مدت‌زمان کمتری صرف می‌شود تا آب آبراهه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به‌علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سرریز وقوع سیل می‌شوند.

فلسفه و منطق

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۳)

رابطه میان «الف» و «ب» عموم و خصوص مطلق است. (الف < ب) وقتی رابطه دو مفهوم عموم و خصوص مطلق باشد و مفهوم خاص را نقیض کنید، رابطه دو مفهوم عموم و خصوص من وجه می شود. بنابراین قضایای صادق تشکیل شده از مفاهیم «الف» و «غیر ب» عبارتند از:
 بعضی الف غیر ب است.
 بعضی الف غیر ب نیست.
 بعضی غیر ب الف است.
 بعضی غیر ب الف نیست.

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۳)

در یک طبقه بندی درست هر طبقه با زیرمجموعه هایش رابطه عموم و خصوص مطلق دارد و دو مفهوم موجود در یک طبقه باید با هم رابطه تباین داشته باشند.

گزینه ۱: رابطه اسم با صفت عموم و خصوص مطلق نیست؛ زیرا هر اسمی، صفت نیست. مثلاً «چوب» اسم است اما صفت نیست.
 گزینه ۲: قضایای موجبه جزئی و قضایای شخصی با هم رابطه تباین دارند.

گزینه ۳: رابطه مربع با مستطیل، عموم و خصوص مطلق است؛ زیرا هر مربعی مستطیلی است با چهار ضلع برابر. رابطه مستطیل با متوازی الاضلاع هم عموم و خصوص مطلق است زیرا هر مستطیل، متوازی الاضلاعی است با چهار زاویه قائمه.
 گزینه ۴: رابطه اعداد اول و اعداد فرد، عموم و خصوص من وجه است زیرا عدد «۲» عدد اول است اما فرد نیست.

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: ساده * منطق (درس ۵)

بیت صورت سؤال بیانگر یک استدلال تمثیلی است.

گزینه ۱ بیانگر یک استدلال قیاسی با نتیجه قطعی است.

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس های ۷ و ۸)

ابتدا باید قضیه «هر الف م است» را نقیض کنیم تا مقدمه قیاس را به دست آوریم که می شود «بعضی الف م نیست» و از آنجا که «م» حد وسط است، «الف» موضوع یا محمول نتیجه خواهد بود (بر اساس اینکه مقدمه مذکور، مقدمه اول یا دوم قرار گیرد). اما با توجه به اینکه علامت «الف» در مقدمه منفی است پس باید علامتش در نتیجه هم منفی باشد تا شرط سوم اعتبار برقرار شود.
 تنها گزینه ای که «الف» در آن علامت منفی دارد، گزینه ۴ است.

۱۳۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * منطق (درس ۹)

ابتدا باید تشخیص دهیم قضیه صورت سؤال، کدام یک از انواع قضیه شرطی منفصل است.

دو سؤال می پرسیم:

■ آیا می شود موجودی هم غیر انسان باشد هم حیوان؟ بله (مثل گربه، سگ و ...)

■ آیا می شود موجودی غیرانسان نباشد (یعنی انسان باشد) و حیوان نباشد؟ خیر

پس این قضیه منفصل مانع الرفع است. یعنی جمع میان دو مفهوم «غیر انسان» و «حیوان» ممکن است و می توان گفت، قضایای صادق عبارتند از: بعضی حیوان ها غیر انسان هستند / بعضی غیر انسان ها حیوان هستند.
 پس در بین قضایای مطرح شده، دو قضیه صادق و دو قضیه کاذب است.

۱۳۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * منطق (درس ۱۰)

گزینه ۱: چون شما عاقل هستید (نسبت دادن صفت مثبت) پس نباید از این افراد دفاع کنید. ← تله گذاری

گزینه ۲: کسانی که به روح معتقد هستند، پشتوانه عقلی ندارند. ← مسموم کردن چاه

گزینه ۳: صفت منسوخ بودن به نظریه نسبت داده شده است. ← می تواند مسموم کردن چاه محسوب شود

گزینه ۴: در این گزینه فرد، به تهدید روی آورده و ایجاد حس ترس می کند. ← توسل به احساسات

۱۳۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۱ (درس ۲)

تحلیلی معرفت شناختی ارائه کرده است و معرفت شناسی نیز بخشی از ریشه فلسفه است. ضمناً اگر جنبه ای از سخن وی را ناظر به خداشناسی بدانیم نیز خداشناسی از یک نظر، به هستی شناسی مربوط است که آن نیز بخشی دیگر از ریشه فلسفه است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: به بحث فلسفه تعلیم و تربیت پرداخته که از شاخه های فلسفه است.

گزینه ۲: منع شدن از برخی کارها یا سخنان، می تواند مربوط به اخلاق یا فلسفه اخلاق باشد که به هر حال از ریشه فلسفه نیست.

گزینه ۴: اگر مقصود سقراط این باشد که روح او پس از مرگ باقی است و به چنگ دشمنان نمی آید، مربوط به انسان شناسی فلسفی است که از شاخه های فلسفه است.

۱۳۳- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۱ (درس ۳)

در بسیاری اوقات از آنجایی که مردم عقایدشان بر اساس عادات غیرمنطقی است، در مقابل فیلسوفان و متفکران مقاومت می‌کنند و نظرات آن‌ها را نمی‌پذیرند.

۱۳۴- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۱ (درس ۶)

خود اینکه شناخت، ممکن نیست، یک شناخت است و متناقض بودن شکاکیت مطلق نیز به همین دلیل است که شکاک در حقیقت می‌گوید «من می‌دانم که هیچ چیزی نمی‌توان دانست» یا «من اینکه هیچ شناختی ممکن نیست را می‌شناسم».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: کسی که خطاپذیری شناخت را می‌پذیرد، اصل امکان شناخت را پذیرفته است؛ لذا این مطلب با شک مطلق سازگار نیست.

گزینه ۳: مطلب درستی است، اما لازمه منطقی آن سخن به‌شمار نمی‌رود.

گزینه ۴: چنین فردی، «نباید» دست به هیچ کاری بزند، چون لازمه هر اقدامی، شناخت و معرفت است؛ اما چنین نیست که «نتواند» دست به هیچ کاری بزند.

۱۳۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۱ (درس ۸)

نسبی‌گرایی، مکتبی است که در پی مشکل در واقع‌نمایی شناخت تجربی ظهور کرد. آنان با قبول این معضل، کوشیدند راهی برای حل آن ارائه دهند. پس نمی‌توان حس و تجربه را از نظر آنان، واقع‌نما دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: مورد تأیید نسبی‌گرایان است.

گزینه ۲: در اصل، دیدگاه پراگماتیسم است، اما لزوماً با دیدگاه نسبی‌گرایان در تعارض نیست.

گزینه ۴: شناخت امور ماوراء حس و تجربه در نظر آنان برای انسان مقدور نیست.

۱۳۶- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۱ (درس ۹)

به عقیده کسانی که انسان را تک‌ساحتی می‌دانند، یا وجود نفس کاملاً مورد انکار قرار می‌گیرد و یا نفس را از آثار و لوازم بدن می‌دانند. بنابراین، بدن، تشکیل‌دهنده حقیقت انسان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱ و ۴: می‌تواند به دیدگاه دکارت یا ابن‌سینا اشاره کند.

گزینه ۳: یادآور دیدگاه ملاصدرا است.

۱۳۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۱ (درس ۱۱)

از نظر افلاطون، فضیلت اخلاقی، کاری است که در راستای سعادت انسان باشد و فعلی در راستای سعادت است که تحت فرمان عقل انجام شده باشد؛ البته عقلی که خودش رشد لازم را پیدا کرده به فضیلت حکمت آراسته شده است. در این بیت نیز به ترک رذیلت اخلاقی، توسط فردی که پیشرو راه عقل است تأکید شده که یادآور کاری است که تحت فرمان عقل رشد یافته و آراسته به حکمت انجام می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: افلاطون، بر عدالت میان قوا تأکید دارد، نه عدل به معنای ادای حقوق مردم.

گزینه ۲: بر عقل تأکید دارد؛ اما بر اینکه این عقل باید خودش آراسته به حکمت باشد و به حدی از رشد رسیده باشد اشاره‌ای ندارد.

گزینه ۳: بر مقابله با هوای نفس تأکید دارد که از تباط مستقیم با دیدگاه افلاطون ندارد.

۱۳۸- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۲)

حمل اسم بر لفظ، یعنی «لفظ اسم است»، یک حمل امکانی است چون، لفظ لزوماً اسم نیست و می‌تواند حرف یا فعل باشد. حمل گرد بر دایره؛ یعنی «دایره گرد است»، یک حمل وجوبی است؛ چراکه دایره، قطعاً گرد است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: درخت دارای برگ است ← امکانی است، چون می‌تواند برگ نداشته باشد، مثلاً در زمستان.

طلا قیمتی است ← امکانی است، چون از نظر عقلی ممکن است طلا آنقدر زیاد شود که دیگر قیمتی نباشد.

گزینه ۲: رشدکننده انسان است ← امکانی است، چون چیزی که رشد می‌کند ممکن است انسان باشد یا گیاه یا ...

هوا جسمانی است ← وجوبی است؛ هوا یک جسم است که حالت گازی دارد.

گزینه ۳: پنج‌ضلعی شکل است ← وجوبی است.

شاعر ادیب است ← وجوبی است؛ چون شاعر یکی از مصداق ادیب است.

گزینه ۴: ماهیت موجود است ← امکانی است.

عدد اول فرد است ← امکانی است؛ چون «۲» فرد نیست اما عدد اول است.

۱۳۹- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس‌های ۲ و ۴)

چنین چیزی ممکن است دو حالت داشته باشد؛ یکی اینکه ممتنع بالذات باشد، و دیگری اینکه ممکن الوجود بالذاتی باشد که علتش موجود نشده و نخواهد شد و لذا همواره ممتنع بالغیر بوده و خواهد بود. در هر دو صورت، در مورد آن، این گزاره صدق می‌کند که تاکنون موجودی که علت نامش باشد تحقق نیافته و البته تحقق هم نخواهد یافت.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۲: امتناع ممتنع بالذات، به ذاتش مربوط است، نه به نبود علتش.

گزینه ۳: ممکن است ممکن‌الذاتی بوده که علتش فراهم نشده است.

گزینه ۴: ممکن است امکان ذاتی داشته باشد ولی علتش فراهم نشده باشد.

۱۴۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۳)

پی بردن به توالی و تکرار آن، مورد قبول همه فلاسفه اعم از تجربه‌گرا و عقل‌گرا است؛ آنچه مورد اختلاف است، تفسیر آن به صورت علی و معلولی، یا به نحو دیگر است.

۱۴۱- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۲ (درس ۳)

طبق اصل وجوب علی و معلولی، اگر علت به صورت تمام و کمال محقق شود، معلول هم حتماً موجود می‌شود و زمانی که چنین علتی فراهم نشده، معلول نیز هرگز به وجود نخواهد آمد. در جهان همه چیز نیازمند علت نیست؛ بلکه فقط معلول‌ها (پدیده‌ها) نیازمند علت هستند. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

گزینه ۳: عبارت درستی است اما لازمه اصل وجوب علی نیست.

۱۴۲- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس‌های ۵ و ۶)

باید ابتدا وجود خدا را از طریق عقل و تفکر و اندیشه پذیرفت و سپس با وی ارتباط معنوی برقرار کرد و یکی زندگی معنادار و متعالی را سامان داد. وقتی اعتقاد به خدا می‌تواند به زندگی معنا دهد و انسان را وارد مرتبه‌ای برتر از زندگی کند که واقعاً او را از یک راه معقول و درست درک کرده و پذیرفته باشد. البته درک و پذیرش هر انسانی به اندازه قدرت علمی و فکری اوست اما پراگماتیست‌های معناگرا، باور خداوند را برای معنابخشی به زندگی کافی می‌دانند و پذیرش وجود خداوند از یک راه معقول و درست را لازم نمی‌دانند.

۱۴۳- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۷)

گزینه ۱: یوزبیتیویست‌ها عقل تجربی و نقش آن را می‌پذیرند.

گزینه ۲: ترجمه آثار ابن‌سینا و ابن‌رشد موجب روی آوردن به تبیین عقلانی مسائل دینی در دوره دوم حاکمیت کلیسا شد اما اختلاف بر سر محدوده کارآمدی عقل از ابتدای دوره رنسانس آغاز شد.

گزینه ۳: به دلیل غلبه تجربه‌گرایی و به خصوص اگوست گنت، امروزه عقل به عقل تجربی تقلیل یافته و البته علاوه بر این مورد، رد و اثبات منطقی و عقلی محض در ریاضیات مورد قبول است.

گزینه ۴: دکارت بر خلاف ابن‌سینا عقل به عنوان موجود متعالی را قبول ندارد.

۱۴۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * فلسفه ۲ (درس ۸)

در مرحله عقل بالملکه، انسان مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند؛ مانند اینکه دو جسم، همزمان در یک جا نمی‌گنجند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌های ۱ و ۳: جزء بدیهیات عقلی نیستند.

گزینه ۲: این مسئله، پس از درک اصل علیت است که آن نیز از نظر فلاسفه مسلمان، پس از ادراک امتناع اجتماع نقیضین فهمیده می‌شود و به نوعی، مبتنی بر یک استدلال عقلی است؛ نه بدهات عقلی.

۱۴۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * فلسفه ۲ (درس ۱۱)

ملاصدرا می‌گفت: آنچه ما در خارج می‌یابیم، از آسمان و درخت و آب تا حیوان و انسان، همه مصداق وجودند؛ البته وجودهایی متفاوت و با نقص و کمالات متفاوت. ذهن انسان، وقتی به این وجودهای متفاوت نظر می‌کند، متناسب با تفاوت‌ها و خصوصیات (چیستی) هر کدام از آن‌ها، تصورات و مفاهیمی از قبیل آسمان، درخت، آب، حیوان و انسان انتزاع می‌نماید (به تعبیر دیگر، این مفاهیم در ذهن او منعکس می‌شوند) و تفاوت آن وجودها را با این تصورات و مفاهیم (که همان ماهیات هستند) و نام‌گذاری‌ها مشخص می‌سازد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: حقیقت موجودات، وجود است؛ و ماهیات، از مراتب مختلف وجود انتزاع می‌شوند.

گزینه ۲: تمایز و اختلاف موجودات، به تفاوت مراتب وجود آن‌ها برمی‌گردد و این مفاهیم از آن مراتب مختلف انتزاع می‌شود.

گزینه ۴: ماهیات، ساخته و پرداخته ذهن انسان نیستند.

اقتصاد

۱۴۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۳)

برای انتخاب درست و منطقی، رعایت این ۵ اصل و قانون الزامی است:

- (۱) شناسایی منابع کمیاب
- (۲) محاسبه هزینه فرصت
- (۳) ترسیم قید بودجه
- (۴) فراموشی هزینه‌های هدررفته
- (۵) مقایسه میان هزینه‌ها و منافع

۱۴۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۳)

الف) منظور از هزینه فرصت، آن چیزی است که از دست رفته است و با حرکت از نقطه «ب» به نقطه «الف»، در ازای به‌دست آوردن شامپوی بیشتر، ۱۲۰۰ عدد دارو از دست رفته است.

$$۳۲۰۰ - ۲۰۰۰ = ۱۲۰۰$$

برای به‌دست آوردن ارزش این هزینه فرصت، می‌بایست تعداد از دست رفته را ضربدر قیمت هر واحد کنیم:

قیمت تعداد
ریال $۵۴,۰۰۰,۰۰۰ \Rightarrow$ تومان $۵,۴۰۰,۰۰۰ = ۱۲۰۰ \times ۴۵۰۰$

ب) با توجه به اینکه میزان کل بودجه ۱۸ میلیون تومان است، در ابتدا می‌بینیم که میزان بودجه صرف‌شده برای دارو چقدر است؟

قیمت تعداد
میلیون تومان $۱۴ / ۴ =$ تومان ۳۲۰۰×۴۵۰۰

سپس میزان کل بودجه صرف‌شده برای شامپو را به‌دست می‌آوریم:

میلیون تومان $۱۸ - ۱۴ / ۴ = ۳ / ۶ =$
قیمت تعداد
عدد $x = \frac{۳,۶۰۰,۰۰۰}{۶۰۰۰} = ۶۰۰$
 $x \times ۶,۰۰۰ = ۳,۶۰۰,۰۰۰ \Rightarrow$

نکته:

- (۱) حواستان باشد که باید تبدیل واحد انجام دهیم. هر تومان ۱۰ ریال است و با توجه به اینکه هزینه فرصت حرکت از نقطه «ب» به نقطه «الف» ۵,۴۰۰,۰۰۰ تومان است، عدد مربوط به ریال، ۵,۴۰۰,۰۰۰ خواهد بود.
- (۲) هزینه فرصت: منافع حاصل از انتخاب دوم که از دست رفته است.

۱۴۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۴)

هرگاه تولید یک شرکت ناکارا باشد، برای تولید بیشتر یک کالا، لازم نیست که از تولید کالاهای دیگر کاسته شود، چراکه برای رسیدن به این هدف، از منابع بیکار استفاده می‌کنیم.

۱۴۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۷)

هریک از موارد در صورت سؤال، مربوط به یک کشور است:

- افزایش تعرفه‌های گمرکی تا ۵۲٪ در دوره بین دو جنگ جهانی ← آمریکا
- اعلام ممنوعیت واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی، هندی و چینی در سال ۱۷۰۱ (راه فعالیت از صنایع داخلی) ← انگلستان
- وضع تعرفه‌های حمایتی متعدد بر کالاهای وارداتی در اوایل قرن نوزدهم ← آلمان

۱۵۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۵)

الف) در قیمت‌های به غیر از قیمت تعادلی، برای به‌دست آوردن درآمد تولیدکننده یا پرداختی مصرف‌کننده، قیمت ضربدر میزان عرضه یا تقاضا، هر کدام که کمتر باشد می‌شود؛ چراکه مثلاً در قیمت ۵۰,۰۰۰ ریال، اگرچه ۵,۰۰۰ متقاضی وجود دارد ولی فقط ۲۰۰ کیلو عرضه شده است و درآمد تولیدکننده مربوط به همان ۲۰۰ کیلو است:

ریال $۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰۰ \times ۵۰,۰۰۰ \Rightarrow$ قیمت \times تعداد کالای فروخته‌شده = درآمد تولیدکننده

ب) در قیمت‌های کمتر از قیمت تعادلی، با کمبود عرضه (مازاد تقاضا) مواجه خواهیم بود و با توجه به اینکه قیمت تعادلی ۲۵۰,۰۰۰ ریال خواهد بود، قیمت‌های کمتر از آن مربوط به کمبود عرضه هستند (مثل ۱۰۰,۰۰۰ ریال)

نکته: میزان کمبود عرضه در قیمت ۱۰۰,۰۰۰ ریال:

تعداد عرضه - تعداد تقاضا
 $۲۵۰۰ - ۴۰۰ = ۲۱۰۰$

ج) همان‌طور که گفته شد، پرداختی مصرف‌کنندگان (درآمد تولیدکنندگان) در قیمت‌هایی به غیر از قیمت تعادلی، از حاصل ضرب قیمت موردنظر و تعداد کمتر به‌دست می‌آید؛ در نتیجه پرداختی مصرف‌کنندگان در قیمت ۱۰۰,۰۰۰ ریال برابر است با:

تومان $۴,۰۰۰,۰۰۰ \rightarrow$ هر تومان ۱۰ ریال است. ریال $۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰۰,۰۰۰ \times ۴۰۰$

■ در نتیجه قسمت «ج» سؤال ۱۵۰ ایراد دارد چراکه قیمت را ضربدر مقدار بیشتر کرده است، در حالی که اگرچه در این قیمت ۲۵۰ کیلو تقاضا شده است، ولی فقط ۴۰۰ کیلو عرضه شده است.

۱۵۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۵)

خانوارها و بنگاه‌ها در دو حالت در اقتصاد مشارکت می‌کنند:

- (۱) بنگاه‌ها کالاها و خدمات مورد نیاز را عرضه می‌کنند و آن چیزی هستند که معمولاً مردم آن‌ها را با عنوان کسب و کار می‌شناسند.
- (۲) خانوارها، زمین، نیروی کار، سرمایه و کارآفرینی را برای تولید کالاها و خدمات ارائه می‌کنند.

۱۵۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۴)

- (الف) در نقطه D، بیشترین مقدار گندم (۶۰ واحد) تولید می‌شود و ارزش تولید گندم در این نقطه، بیشتر از سایر نقاط است. (رد گزینه‌های ۱ و ۲)
- (ب) بهترین تصمیم برای انتخاب نقاط روی منحنی PPF، بر اساس اصل در نظر گرفتن هزینه فرصت اتخاذ می‌شود.
- نکته: همواره انتخاب یک نقطه بر روی منحنی مرز امکانات تولید (PPF)، ناظر به هزینه فرصت و از دست دادن انتخاب دوم است.

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۹)

- بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیدها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود. موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات، چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند.
- نکته: پشتوانه رسیدهای ذکر شده، همان طلا و جواهرات نزد صراف‌ها بوده است.

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱۱)

در این‌گونه سؤالات ابتدا باید شاخص دهک‌های هر کشور در هر سال را به دست آوریم:

$$\text{شاخص دهک} = \frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}}$$

کشور	کشور «الف»	کشور «ب»	سال
۱۴۰۰	$\frac{22}{2} = 11$	$\frac{20}{4} = 5$	
۱۴۰۱	$\frac{21}{3} = 7$	$\frac{19}{5} = 3 \frac{4}{5}$	
۱۴۰۲	$\frac{20}{4} = 5$	$\frac{18}{6} = 3$	

نکته: هر چه شاخص دهک‌ها کوچک‌تر باشند، توزیع درآمد عادلانه‌تر (مناسب‌تر) است. با بررسی سال‌های مختلف در هر کشور، می‌بینیم که شاخص دهک‌های هر دو کشور در هر سال، کمتر از شاخص دهک‌های سال قبل شده است؛ بنابراین توزیع درآمد در هر دو کشور بهبود یافته است که گزینه ۱ نیز، مؤید همین معناست.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: می‌بینیم در هر سه سال مذکور، شاخص دهک‌های کشور «ب» کوچک‌تر از شاخص دهک‌های کشور «الف» است؛ لذا توزیع درآمد در کشور «ب» عادلانه‌تر است.

گزینه ۳: در سال ۱۴۰۱، شاخص دهک‌ها در کشور «الف» ۷ و در کشور «ب»، $\frac{3}{8}$ است، در نتیجه چون شاخص مربوط به کشور «الف» بزرگ‌تر است، توزیع درآمد در این کشور ناعادلانه‌تر است.

گزینه ۴: در سال ۱۴۰۲، شاخص دهک‌ها در کشور «الف» ۵ و در کشور «ب»، ۳ است؛ بنابراین چون شاخص مربوط به کشور «ب» کوچک‌تر است، توزیع درآمد در این کشور عادلانه‌تر است.

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۸)

بیکاری‌ها، با توجه به دلایل به وجود آمدن آن‌ها، به انواع مختلفی تقسیم می‌شوند:

بیکاری اصطلاحاً: این نوع بیکاری برای افرادی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند و همچنین افرادی که شغل قبلی خود را به امید یافتن شغل بهتر رها کرده‌اند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

بیکاری ساختاری: ناظر به آن دسته از بیکاری است که ناشی از عدم تطابق مهارت‌ها با شغل‌های موجود حاصل می‌شود.

بیکاری دوره‌ای: این نوع بیکاری، بیکاری است که در زمان رکود اقتصادی و در نتیجه توقف استخدام نیروی کار از سوی شرکت‌ها حاصل می‌شود.

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۴)

(الف) با حرکت از نقطه (۳) به نقطه (۴)، نیازی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر نیست؛ چراکه می‌توان از منابع بیکار استفاده کرد.

(ب) با حرکت از نقطه (۴) به نقطه (۱)، در ازای به دست آوردن کالای «ب» بیشتر، مقداری از کالای «الف» از دست می‌رود؛ بنابراین این حرکت دارای هزینه فرصت است.

(ج) با حرکت از نقطه (۲) به نقطه (۳)، وضعیت اقتصادی ناکارا خواهد شد (نقاط روی منحنی نشانگر کارا بودن و نقاط زیر (درون) منحنی نشانگر کارا بودن اقتصاد است).

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس ۱۱)

تولید ناخالص داخلی (GDP) واقعی از حاصل ضرب مقدار سال موردنظر در قیمت سال پایه (۱۳۹۵) به دست می آید:

$$1395 \text{ GDP واقعی سال} = \left(\frac{50,000}{100} \times 100 \right) + \left(\frac{800}{16} \times 50 \right) = 50,800$$

$$1396 \text{ GDP واقعی سال} = \left(\frac{60,000}{100} \times 100 \right) + \left(\frac{1000}{20} \times 50 \right) = 61,000$$

$$1397 \text{ GDP واقعی سال} = \left(\frac{70,000}{100} \times 100 \right) + \left(\frac{1250}{25} \times 50 \right) = 71,250$$

$$\text{فرمول نرخ رشد} = \frac{\text{GDP سال قبل} - \text{GDP سال موردنظر}}{\text{GDP سال قبل}} \times 100$$

$$1396 \text{ نرخ رشد} = \frac{61,000 - 50,800}{50,800} \times 100 = 20\%$$

$$1397 \text{ نرخ رشد} = \frac{71,250 - 61,000}{61,000} \times 100 = 16.8\%$$

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * اقتصاد (درس ۱۲)

مراحل بودجه بندی:

- ۱) از هر منبعی که درآمدی به دست می آوريد، آن درآمد را ماهیانه مشخص کنید.
 - ۲) هزینه های متغیر و ثابت را به صورت ماهیانه فهرست کنید.
 - ۳) مجموع درآمدها و هزینه های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.
 - ۴) اگر هزینه ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیر ضروری را کم کنید یا فرصت هایی را که فراموش کردید، به نظر آورید تا درآمدها افزایش یابد.
- نکته ۱: در مراحل بودجه بندی، میزان هزینه فرصت و محاسبه هزینه های هدررفته ذکر نشده اند. (در گزینه های ۱ و ۲)
نکته ۲: در صورت بیشتر بودن هزینه ها از درآمد، باید مخارج غیر ضروری کم شوند؛ نه مخارج ضروری (رد گزینه ۳)

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * اقتصاد (درس های ۱۲ و ۱۴)

الف) فرد با سرمایه ۸۰ میلیون تومان، ۲۵۰۰ سهم خریداری می کند؛ در نتیجه:

$$\text{میزان سرمایه} = \frac{\text{قیمت اولیه (اسمی) در سهم}}{\text{تعداد سهام}} \Rightarrow \frac{80,000,000}{2500} = 32,000 \text{ تومان}$$

ب) فرد با فروش همه ۲۵۰۰ سهم خود، ۲۲۵ میلیون تومان به دست آورده است؛ لذا:

$$\text{درآمد به دست آمده} = \frac{\text{قیمت ثانویه (بازاری) هر سهم}}{\text{تعداد سهام}} \Rightarrow \frac{225,000,000}{2500} = 90,000 \text{ تومان}$$

$$\text{هر تومان معادل ۱۰ ریال است.} \rightarrow 90,000,000 \text{ ریال}$$

ج) خمس عبارت است از $\frac{1}{5}$ (۲۰٪) پس انداز (درآمد مازاد مخارج):

$$\text{تومان} = 225,000,000 - 80,000,000 = 145,000,000$$

$$\text{تومان} = 145,000,000 - 95,000,000 = 50,000,000$$

$$\text{تومان} = \frac{1}{5} \times 50,000,000 = 10,000,000$$

خمس: یکی از واجبات مالی اسلام (مالیات اسلامی) است که ناظر به $\frac{1}{5}$ (۲۰٪) آن دسته از درآمد افراد که از مخارج آن ها زیاد آمده است

(پس انداز) به همراه «صرفی خریداری شده» استفاده نشده می باشد. خمس سهم امام و سادات است و به مرجع تقلید یا نماینده او داده می شود.

▲ مشخصات سؤال: متوسط * اقتصاد (درس ۱۴)

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه های نادرست:

گزینه ۱: سود سرمایه گذاری سهام قطعی نیست و ممکن است شرکت متحمل ضرر شود.

گزینه ۲: در سپرده گذاری بانکها، هرچه زمان طولانی تری سپرده گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می گیرد؛ نه سپرده گذاری از طریق سهام

گزینه ۴: در این نوع سرمایه گذاری، ممکن است خرید و فروش سهام با محدودیت مواجه شود.

نکته: در سرمایه گذاری از طریق سهام، تولیدکننده مستقیماً سرمایه خود را از مردم تهیه و تأمین می کند و این نکته به درستی در گزینه ۳ درج شده است.